

شرکت فولاد مبارکه

شرایط عمومی قراردادهای اجرایی

شرکت فولاد مبارکه

فصل اول - تعاریف و مفاهیم

- ماده ۱- قرارداد
- ماده ۲- موافقت نامه
- ماده ۳- شرایط عمومی
- ماده ۴- شرایط خصوصی
- ماده ۵- برنامه زمانی اجرای کار
- ماده ۶- کارفرما
- ماده ۷- پیمانکار
- ماده ۸- مدیر اجرا
- ماده ۹- دستگاه نظارت، مهندس ناظر
- ماده ۱۰- رئیس کارگاه
- ماده ۱۱- پیمانکار جزء
- ماده ۱۲- کار، کارگاه، تجهیز و برچیدن کارگاه
- ماده ۱۳- مصالح، تجهیزات، مصالح و تجهیزات پایکار، ماشین آلات و ابزار، تأسیسات و ساختمان‌های موقت، وسایل
- ماده ۱۴- برآورد هزینه اجرای کار، مبلغ قرارداد، مبلغ اولیه قرارداد، مبلغ نهایی قرارداد، ضریب قرارداد، ضریب فصل، نرخ قرارداد، مدت قرارداد، مدت اولیه قرارداد، متوسط کارکرد فرضی ماهانه
- ماده ۱۵- روز، ماه، تاریخ‌ها، مفرد و جمع، عنوان‌ها

فصل دوم - تأییدات و تعهدات پیمانکار

- ماده ۱۶- تأییدات پیمانکار
- ماده ۱۷- کارکنان
- ماده ۱۸- مسئولیت حسن اجرای کار، برنامه کار، گزارش پیشرفت کار، هماهنگی با پیمانکاران دیگر
- ماده ۱۹- کنترل نقاط نشانه، پیاده کردن نقشه‌ها، اندازه‌گیری
- ماده ۲۰- تجهیز کارگاه، تدارک مصالح، تجهیزات و ماشین آلات
- ماده ۲۱- حفاظت از کار و شخص ثالث، بیمه کار، مراقبت‌های لازم
- ماده ۲۲- ترتیب گردش مدارک، نقشه‌ها و ابلاغ دستورکارها
- ماده ۲۳- حفاظت تأسیسات زیربنایی و تغییر وضع آنها
- ماده ۲۴- واگذاری، پیمانکاران جزء
- ماده ۲۵- اجرای کار در شب
- ماده ۲۶- سایر تعهدات پیمانکار
- ماده ۲۷- اقامتگاه قانونی

فصل سوم - تعهدات و اختیارات کارفرما

- ماده ۲۸- تحویل کارگاه
- ماده ۲۹- تغییر مقادیر کار، قیمت‌های جدید، تعدیل نرخ قرارداد
- ماده ۳۰- تغییر مدت قرارداد

فصل چهارم - تضمین، پرداخت، تحویل کار

- ماده ۳۱- نظارت بر اجرای کار
- ماده ۳۲- مهندس ناظر
- ماده ۳۳- تضمین انجام تعهدات
- ماده ۳۴- تضمین حسن انجام کار
- ماده ۳۵- پیش پرداخت
- ماده ۳۶- پرداخت‌ها
- ماده ۳۷- تحویل موقت
- ماده ۳۸- صورت وضعیت قطعی و تسویه حساب نهایی
- ماده ۳۹- تحویل قطعی
- ماده ۴۰- مسئولیت‌های دوره تضمین

فصل پنجم - حوادث قهری، فسخ، ختم، تعلیق، هزینه تسریع کار، خسارت تأخیر، تسویه حساب، حل اختلاف

- ماده ۴۱- بروز حوادث قهری
- ماده ۴۲- منع مداخله مدیران و کارکنان کارفرما
- ماده ۴۳- حقوق انحصاری ثبت شده
- ماده ۴۴- موارد فسخ قرارداد
- ماده ۴۵- اقدامات فسخ قرارداد
- ماده ۴۶- اقدامات پس از ابلاغ فسخ قرارداد
- ماده ۴۷- خاتمه قرارداد
- ماده ۴۸- اقدامات پس از خاتمه دادن قرارداد
- ماده ۴۹- تعلیق کار
- ماده ۵۰- هزینه تسریع کار، خسارت تأخیر کار
- ماده ۵۱- تسویه حساب
- ماده ۵۲- حل اختلاف
- ماده ۵۳- زیان قرارداد

فصل اول تعاریف و مفاهیم

ماده (۱) قرارداد

قرارداد مجموعه اسناد و مدارکی است که در ماده ۲ موافقت نامه قرارداد درج شده است.

ماده (۲) موافقت نامه

موافقت نامه سندی است که مشخصات اصلی قرارداد، مانند مشخصات دو طرف، موضوع، مبلغ، مدت قرارداد و ... در آن بیان شده است.

ماده (۳) شرایط عمومی

شرایط عمومی، مفاد همین متن است که در مواردی که در شرایط خصوصی قرارداد پیش بینی نگردیده شرایط عمومی حاکم می باشد.

ماده (۴) شرایط خصوصی

شرایط خصوصی، شرایط خاصی است که با توجه به وضعیت و ماهیت قرارداد، تنظیم شده است.

ماده (۵) برنامه زمانی اجرای کار

الف) برنامه زمانی کلی؛ برنامه ای است که در آن، زمانبندی کلی کارهای موضوع قرارداد بر حسب ماه، منعکس گشته و در اسناد و مدارک قرارداد درج شده است.

ب) برنامه زمانی تفصیلی؛ برنامه ای است که زمان بندی فعالیت های مختلف کارهای موضوع قرارداد، به تفصیل و در چارچوب برنامه زمانی کلی، در آن آمده است.

ماده (۶) کارفرما

کارفرما، شرکت فولاد مبارکه اصفهان (سهامی عام) ثبت شده به شماره ۷۸۴۱ می باشد که از یک سوی امضاء کننده قرارداد است و عملیات موضوع قرارداد را براساس اسناد و مدارک قرارداد، به پیمانکار واگذار کرده است، نمایندگان کارفرما که در اجرای قرارداد به پیمانکار کتباً معرفی می شوند در حکم کارفرما می باشند.

ماده (۷) پیمانکار

پیمانکار، شخص حقیقی یا حقوقی است که سوی دیگر امضاء کننده قرارداد است و اجرای موضوع قرارداد را براساس اسناد و مدارک قرارداد، به عهده گرفته است نمایندگان و جانشین های قانونی پیمانکار، در حکم پیمانکار می باشد.

ماده (۸) مدیر اجرا

مدیر اجرا، شخص یا اشخاص حقوقی یا حقیقی می باشد که به منظور مدیریت و نظارت بر اجرای کار در چارچوب اختیارات تعیین شده در اسناد و مدارک قرارداد، از سوی کارفرما به پیمانکار معرفی می شود.

ماده (۹) دستگاه نظارت، مهندسی ناظر

۱-۹- دستگاه نظارت، شخص حقوقی یا یکی از واحدهای کارفرما است که برای نظارت بر اجرای کار در چارچوب اختیارات تعیین شده در اسناد و مدارک قرارداد از سوی کارفرما به پیمانکار معرفی می شود.

۲-۹- مهندس ناظر، نماینده مقیم دستگاه نظارت در کارگاه است و در چارچوب اختیارات تعیین شده در اسناد و مدارک قرارداد به پیمانکار معرفی می شود.

ماده (۱۰) رئیس کارگاه

رئیس کارگاه، شخصی حقیقی دارای تخصص و تجربه لازم است که پیمانکار، او را به دستگاه نظارت کتباً با نمونه امضاء معرفی می کند تا اجرای موضوع قرارداد در کارگاه را سرپرستی کند.

پیمانکار باید حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ قرارداد، شخص واجد صلاحیتی را که مورد قبول دستگاه نظارت باشد را به عنوان رئیس کارگاه معرفی نماید. دستگاه نظارت ظرف مدت یک هفته از تاریخ معرفی رئیس کارگاه، تأیید و یا عدم تأیید فرد مذکور را اعلام می نماید. رئیس کارگاه باید در اوقات کار در کارگاه حاضر باشد و عملیات اجرایی با مسئولیت و نظارت او انجام شود اگر ضمن کار معلوم شود که رئیس کارگاه قادر به انجام وظایف خود نیست، دستگاه نظارت با ذکر دلیل، درخواست تعویض او را از پیمانکار می نماید و پیمانکار مکلف است ظرف مدت یک ماه، شخص واجد صلاحیت دیگری را که مورد قبول دستگاه نظارت باشد را معرفی نماید.

پیمانکار باید به منظور اجرای کار و دریافت دستورکارها و نقشه ها از دستگاه نظارت و همچنین برای تنظیم صورت وضعیت های موقت، اختیارات کافی به رئیس کارگاه بدهد هر نوع اخطار و اعلام که مربوط به اجرای کار باشد و از طرف دستگاه نظارت یا نماینده او به رئیس کارگاه ابلاغ شود، در حکم ابلاغ به پیمانکار می باشد.

پیمانکار می تواند در صورت لزوم رئیس کارگاه را عوض کند، مشروط به اینکه پیش از تعویض، مراتب را کتباً به دستگاه نظارت اعلام و صلاحیت جانشین او مورد قبول نامبرده باشد.

ماده (۱۱) پیمانکار جزء

پیمانکار جزء، شخص حقیقی یا حقوقی است که تخصص در کارهای اجرایی را دارد و پیمانکار برای اجرای بخشی از عملیات موضوع قرارداد با موافقت کتبی کارفرما با او قرارداد منعقد می نماید.

ماده ۱۲) کار، کارگاه، تجهیز و برچیدن کارگاه

- ۱۲-۱- کار، عبارت است از مجموعه عملیات، خدمات یا اقدامات موردنیاز، برای آغاز کردن، انجام و پایان دادن عملیات موضوع قرارداد و شامل کارهای دائمی که باقی خواهد ماند و به عنوان موضوع قرارداد تحویل کارفرما می‌گردد و کارهای موقتی که به منظور اجرا و نگهداری موضوع قرارداد انجام می‌شود.
- ۱۲-۲- کارگاه، محل یا محل‌هایی است که عملیات موضوع قرارداد در آن اجرا می‌شود یا به منظور اجرای قرارداد با اجازه کارفرما از آن استفاده می‌کنند کارگاه‌ها یا کارخانه‌های تولیدی خارج از محل‌ها و زمین‌های تحویلی کارفرما که به منظور ساخت تجهیزات یا قطعاتی که در کار نصب خواهد شد مورد استفاده قرار می‌گیرد جزء کارگاه بشمار نمی‌آید.
- ۱۲-۳- تجهیز کارگاه، عبارت از عملیات، اقدامات و تدارکاتی است که باید به صورت موقت برای دوره اجرا انجام شود، تا آغاز کردن و انجام دادن عملیات موضوع قرارداد طبق اسناد و مدارک قرارداد، میسر شود.
- ۱۲-۴- برچیدن کارگاه، عبارت است از جمع‌آوری مصالح، تجهیزات، تاسیسات و ساختمان‌های موقت، خارج کردن مواد زاید، مصالح، تجهیزات، ماشین‌آلات و دیگر تدارکات پیمانکار از کارگاه و تسطیح و تمیز کردن محل‌های تحویلی کارفرما می‌باشد.

ماده ۱۳) مصالح، تجهیزات، مصالح و تجهیزات پایکار، ماشین‌آلات و ابزار، تاسیسات و ساختمان‌های موقت، وسایل

- ۱۳-۱- مصالح، عبارت است از مواد، اجناس و کالاهایی که در عملیات موضوع قرارداد مصرف یا نصب شده و در کار باقی می‌ماند.
- ۱۳-۲- تجهیزات، عبارت از دستگاه‌ها و ماشین‌آلاتی است که در عملیات موضوع قرارداد نصب شده و در کار باقی می‌ماند.
- ۱۳-۳- مصالح و تجهیزات پایکار، عبارت از مصالح و تجهیزاتی که پیمانکار، با توجه به اسناد و مدارک قرارداد برای اجرای موضوع قرارداد، تهیه کرده و در محلی یا محل‌هایی از کارگاه که در طرح جانمایی تجهیز کارگاه به عنوان انبار کارگاه یا محل انباشت مصالح تعیین گردیده است، نگهداری و حفاظت می‌کند. مصالح و تجهیزات موجود در محل مصرف یا نصب نیز مصالح و تجهیزات پایکار نامیده می‌شود.
- قبضه: قطعات پیش‌ساخته و تجهیزاتی که در اجرای موضوع قرارداد، با اجازه کارفرما و زیر نظر دستگاه نظارت، در کارگاه‌ها و یا در کارخانه‌های تولیدی خارج از کارگاه ساخته شود نیز در حکم مصالح و تجهیزات پایکار به شمار می‌رود و با اخذ تضمین قابل قبول کارفرما از پیمانکار قابل پرداخت می‌باشد.
- ۱۳-۴- ماشین‌آلات و ابزار، عبارت از دستگاه‌ها، تجهیزات، ماشین‌آلات و به طور کلی، ابزارهای اجرای کار است که به منظور اجرای موضوع قرارداد به صورت موقت به کار گرفته می‌شود.
- ۱۳-۵- تاسیسات و ساختمان‌های موقت، عبارت از انواع ساختمان‌ها، محوطه‌سازی‌ها، انبارها، تاسیسات آب، برق، سوخت و مخابرات، شالوده دستگاه‌ها و به طور کلی، تمام تاسیسات و بناهایی است که به صورت موقت، برای دوره اجرا تأمین شده و جزء کارهای تجهیز کارگاه به شمار می‌رود.
- ۱۳-۶- وسایل، عبارت از اثاثیه اداری، مسکونی آشپزخانه و دیگر لوازم مورد نیازی است که برای دوره اجرا تأمین شده و جزو تجهیز کارگاه منظور می‌شود.

ماده ۱۴) برآورد هزینه اجرای کار، مبلغ قرارداد، مبلغ اولیه قرارداد، مبلغ نهایی قرارداد، ضریب قرارداد، ضریب فصل، نرخ قرارداد، مدت

قرارداد، مدت اولیه قرارداد، متوسط کارکرد فرضی ماهانه

- ۱۴-۱- برآورد هزینه اجرای کار، مبلغی است که به عنوان هزینه اجرای موضوع قرارداد، به وسیله کارفرما محاسبه و اعلام شده است.
- ۱۴-۲- مبلغ قرارداد، مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقت‌نامه با احتساب مبلغ ناشی از تغییر مقادیر کار و قیمت جدید است.
- ۱۴-۳- مبلغ قرارداد هنگام مبادله قرارداد، همان مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقت‌نامه است که مبلغ اولیه قرارداد نامیده می‌شود.
- ۱۴-۴- مبلغ نهایی قرارداد، مبلغ درج شده در ماده ۳ موافقت‌نامه و تغییرات احتمالی است که براساس اسناد و مدارک قرارداد، در آن ایجاد می‌شود.
- ۱۴-۵- ضریب قرارداد، حاصل تقسیم مبلغ اولیه قرارداد به مبلغ برآورد هزینه اجرای کار است.
- ۱۴-۶- ضریب فصل، عبارت است از حاصل تقسیم مبلغ پیشنهادی پیمانکار برای هر فصل به مبلغ برآورد (یا مبلغ پایه) همان فصل می‌باشد.
- ۱۴-۷- نرخ قرارداد، در مورد هر یک از اقلام کار عبارت است از بهای واحد آن قلم در فهرست بهای منضم به قرارداد با اعمال ضریب قرارداد و ضریب های پیش بینی شده در فهرست بها و مقادیر کار است.
- در قراردادهایی که مشمول تعدیل آحاد بهاء هستند، نرخ قرارداد، نرخ محاسبه شده به روش پیشگفته، پس از اعمال تعدیل آحاد بها می‌باشد.
- ۱۴-۸- مدت قرارداد یا مدت اجرای قرارداد، مدت درج شده در ماده ۴ (مدت) موافقت‌نامه و تغییرات احتمالی است که براساس ماده ۳۰ (تغییر مدت قرارداد) در آن ایجاد می‌شود. مدت قرارداد هنگام مبادله قرارداد، همان مدت درج شده در ماده ۴ (مدت) موافقت‌نامه است که مدت اولیه قرارداد نامیده می‌شود.
- ۱۴-۹- متوسط کارکرد فرضی ماهانه، عبارت از حاصل تقسیم مبلغ اولیه قرارداد به مدت اولیه قرارداد است.

ماده ۱۵) روز، ماه، تاریخ‌ها، مفرد و جمع، عنوان‌ها

- ۱۵-۱- روز و ماه، روز و ماه تقویمی و شمسی است.
- ۱۵-۲- تاریخ‌ها طبق تقویم رسمی کشور است.
- ۱۵-۳- هر جا که معنای عبارت ايجاب کند، کلمه مفرد معنای جمع و کلمات جمع معنای مفرد دارد.
- ۱۵-۴- عنوان‌های به کار رفته در متون موافقت‌نامه یا شرایط عمومی و دیگر قسمت‌های اسناد و مدارک قرارداد، صرفاً به منظور راهنمایی و آگاهی از مفاد اسناد و مدارک است و نمی‌توان در تفسیر اسناد و مدارک قرارداد، از آنها استفاده کرد.

فصل دوم تأییدات و تعهدات پیمانکار

ماده ۱۶) تأییدات پیمانکار

موارد زیر را پیمانکار تأیید می کند:

- ۱-۱۶-۱- تمام اسناد و مدارک قرارداد را مطالعه نموده و از مفاد آن کاملاً آگاه شده است.
- ۱-۱۶-۲- نسبت به تأمین نیروی انسانی متخصص و مجرب مورد نیاز و تدارک مصالح، تجهیزات، ماشین آلات و ابزار اجرای کار طبق مشخصات فنی و خصوصی قرارداد، اطمینان یافته است.
- ۱-۱۶-۳- محل اجرای کار را دیده و بررسی کرده و از وضعیت آب و هوا، بارندگی و امکان اجرای کار در فصل های مختلف سال، با توجه به آمار ۲۰ سال پیش از تاریخ ارائه پیشنهاد قیمت و در نظر گرفتن مدت اجرای کار، اطلاع یافته است.
- ۱-۱۶-۴- از قوانین و مقررات کار، تأمین اجتماعی، مالیات ها، عوارض، ضوابط و دستورالعمل های اجرایی شرکت فولاد مبارکه و سایر قوانین و مقررات که تا تاریخ تسلیم پیشنهاد معمول و جاری بوده است، کاملاً مطلع بوده و متعهد است که همه آنها را رعایت نماید در هر حال، مسئولیت عدم رعایت قوانین و مقررات یاد شده، برعهده پیمانکار است.
- ۱-۱۶-۵- در تهیه پیشنهاد قیمت، سود مورد نظر خود و تمام هزینه های ناشی از مفاد بندهای قرارداد را در نظر گرفته و بعداً حق هیچگونه درخواست اضافه پرداختی را از کارفرما ندارد.
- به هر حال، پیمانکار تأیید می کند که هنگام تسلیم پیشنهاد، مطالعات کافی انجام داده و هیچ موردی باقی نمانده است که بعداً در مورد آن استناد به جهل خود نماید.

ماده ۱۷) کارکنان

- ۱-۱۷-۱- پیمانکار متعهد است که عملیات موضوع قرارداد را به وسیله افرادی که در کار خود تخصص و تجربه کافی دارند، انجام دهد کسانی که در اجرای این قرارداد، خدماتی برای پیمانکار انجام می دهند، کارکنان پیمانکار شناخته می شوند. اگر در اسناد و مدارک قرارداد، استفاده از متخصصان خارجی پیش بینی شده باشد، پیمانکار متعهد است ضوابط و مقررات مربوطه را در خصوص بکارگیری نیروهای اتباع بیگانه در مدت استخدام و محل اقامت رعایت نمایند.
- ۱-۱۷-۲- وظایف و تکالیف واگذار شده به کارکنان پیمانکار محرمانه بوده و آنان نباید هیچگونه اطلاعاتی چه در زمینه کارهای انجام شده و چه در ارتباط با مقررات و ضوابط اداری را برای اشخاص ثالث افشاء نمایند.
- ۱-۱۷-۳- پیمانکار موظف به رعایت و اجرای کلیه مقررات ایمنی، حفاظتی، بهداشتی و ضوابط و مقررات عملیات اجرایی منضم به قرارداد در مورد کارکنان خود بوده و مکلف به ارائه آموزش های لازم و همچنین نظارت کامل بر نحوه انجام وظیفه آنان به نحوی که اطمینان حاصل نماید عملیات موضوع قرارداد با رعایت کلیه مقررات ایمنی و حفاظتی اجرا می گردد، می باشد. بدیهی است چنانچه بعلمت عدم رعایت موارد فوق الذکر در حین اجرای قرارداد، حادثه ای بروز نماید و صدمه ای به کارکنان پیمانکار یا کارکنان کارفرما یا اشخاص ثالث و یا به تجهیزات کارفرما وارد آید مسئولیت های مدنی و کیفری آن متوجه پیمانکار بوده و کارفرما در این مورد هیچگونه مسئولیتی نخواهد داشت.
- ۱-۱۷-۴- پیمانکار حق بکارگیری کارکنان شاغل کارفرما، وزارتخانه ها، سازمان ها و شرکت های دولتی و شهرداری ها را نداشته و همچنین پیمانکار باید از به کارگماشتن اشخاصی که استخدام آنها از نظر اداره وظیفه عمومی مجاز نیست، خودداری کند.
- ۱-۱۷-۵- پیمانکار مکلف به رعایت کلیه مقررات قانون کار و تأمین اجتماعی در مورد کارکنان (مربوط به موضوع قرارداد) خود بوده و همچنین دستمزد کارکنان خود را طبق قانون کار و حداکثر تا بیستم ماه بعد پرداخت نماید. در صورتی که در پرداخت دستمزد کارکنان تأخیری پیش آید، کارفرما به پیمانکار اخطار می کند که طلب کارکنان را پرداخت نماید در صورت استنکاف پیمانکار، کارفرما می تواند دستمزد کارکنان را با حضور نماینده پیمانکار از محل مطالبات و یا تضامین پیمانکار پرداخت کند و مبلغ پرداختی را به اضافه پانزده درصد (۱۵٪+)، به حساب بدهی پیمانکار منظور کند در صورتی که نماینده پیمانکار، با وجود اخطار کارفرما از حضور برای پرداخت ها خودداری کند، کارفرما پرداخت مزبور را انجام می دهد، بدون این که پیمانکار حق اعتراضی بر این عمل و مبلغ پرداختی و تعداد کارگران و میزان استحقاقی آنان داشته باشد در صورت تکرار تأخیر در پرداخت دستمزد کارکنان به مدت بیش از یک ماه، کارفرما می تواند قرارداد را فسخ نماید.
- ۱-۱۷-۶- پیمانکار متعهد است تا حد امکان، کارگران مورد نیاز خود را از بین ساکنان منطقه اجرای کار که صلاحیت انجام کارهای موضوع قرارداد را داشته باشند، انتخاب و به کار گمارد.
- ۱-۱۷-۷- در اجرای این قرارداد، پیمانکار در مقابل کارفرما مسئول اعمال کارکنان خود می باشد، هرگاه کارکنان و کارگران پیمانکار و پیمانکاران جزء، صلاحیت لازم را برای انجام کار مربوطه را نداشته باشند یا باعث اختلال نظم کارگاه شوند، دستگاه نظارت یا مهندس ناظر، مراتب را برای بار اول به رئیس کارگاه تذکر می دهد و در صورت تکرار، می تواند از پیمانکار بخواهد که متخلفان را از کار برکنار کند در این صورت پیمانکار مکلف به اجرای این دستور است و حق ندارد برکنار شدگان را بار دیگر در همان کارگاه به کار گمارد اجرای این دستور از مسئولیت های پیمانکار نمی کاهد و ایجاد حقی برای او نمی کند.

ماده ۱۸) مسئولیت حسن اجرای کار، برنامه کار، گزارش پیشرفت کار، هماهنگی با پیمانکاران دیگر

- ۱-۱۸-۱- پیمانکار مسئولیت کامل حسن اجرای کارهای موضوع قرارداد را طبق اسناد و مدارک قرارداد به عهده دارد.
- ۱-۱۸-۲- پیمانکار متعهد است، روش اجرا و برنامه زمانی تفصیلی اجرای کار را طبق نظر دستگاه نظارت براساس نقشه های موجود و برنامه زمانی کلی تهیه کند و ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ قرارداد، یا مدت دیگری که در اسناد و مدارک قرارداد تعیین شده است، تسلیم دستگاه نظارت نماید تا پس از اصلاح و تصویب کارفرما برای اجرا به پیمانکار ابلاغ شود اگر اسناد و مدارک قرارداد، جزئیاتی برای چگونگی تهیه برنامه زمانی تفصیلی و به هنگام کردن آن تعیین شده باشد، پیمانکار ملزم به رعایت آن می باشد.

۱۸-۳- در صورتی که حین اجرای کار، پیمانکار تشخیص دهد که تغییراتی در برنامه زمانی تفصیلی ضروری است، موظف است پیش از رسیدن موعد انجام کارهایی که به نظر او باید در برنامه آن تغییر داده شود، مراتب را با ذکر دلیل، به دستگاه نظارت اطلاع دهد. دستگاه نظارت، تغییرات مورد تقاضای پیمانکار را در قالب برنامه زمانی کلی رسیدگی می‌کند و آنچه را که مورد قبول است، پس از تصویب کارفرما، به پیمانکار ابلاغ می‌کند. بدیهی است که این تغییرات در حدود مندرجات قرارداد، از میزان تعهدات و مسئولیت‌های پیمانکار نمی‌گاهد.

اگر تغییر برنامه زمانی تفصیلی از سوی دستگاه نظارت مطرح شود، پیمانکار با توجه به نظر دستگاه نظارت تغییرات برنامه زمانی تفصیلی را تهیه می‌کند و به شرح پیشگفته، برای طی مراتب بررسی و تصویب، تسلیم دستگاه نظارت می‌نماید.

۱۸-۴- با توجه به تداخل‌های احتمالی موضوع قرارداد با واحدهای مجاور در حال بهره برداری و یا پیمانکاران و گروه‌های اجرایی متعلق به کارفرما (در حال کار) پیمانکار متعهد است هماهنگی‌های لازم را با گروه‌های مرتبط انجام و مجوزهای لازم را اخذ نماید. بدیهی است برنامه ریزی چگونگی این هماهنگی بعد از دستگاه نظارت می‌باشد.

۱۸-۵- پیمانکار مکلف است که در پایان هر ماه، گزارش کامل کارهای انجام شده در آن ماه را تهیه نماید (شکل، چگونگی و نرم افزار تهیه گزارش را دستگاه نظارت تعیین می‌کند) این گزارش شامل مقدار و درصد فعالیت‌های انجام شده، میزان پیشرفت یا تأخیر نسبت به برنامه زمانی تفصیلی، مشکلات و موانع اجرایی، نوع و مقدار مصالح و تجهیزات وارد شده به کارگاه، تعداد و نوع ماشین‌آلات موجود و آماده به کار، تعداد و تخصص نیروی انسانی موجود و دیگر اطلاعات لازم می‌باشد. در صورتیکه جزئیات دیگری برای چگونگی تهیه گزارش پیشرفت کار در اسناد و مدارک قرارداد تعیین شده باشد، پیمانکار موظف به رعایت آن می‌باشد.

ماده ۱۹) کنترل نقاط نشانه، پیاده کردن نقشه‌ها، اندازه گیری

۱۹-۱- پیمانکار، پیش از آغاز عملیات موضوع قرارداد، باید نقاط نشانه مبداء را از لحاظ تطبیق با نشانه‌ها کنترل نماید و در صورتی که اختلافی موجود نباشد، درستی آنها را تأیید و اعلام نماید و در صورتی که اختلافی وجود داشته باشد، مراتب را به اطلاع دستگاه نظارت برساند تا وضع موجود با دستگاه نظارت و کارفرما صورت جلسه شود و ملاک شروع عملیات قرار گیرد. بدیهی است که پس از آغاز عملیات هیچگونه اعتراضی از جانب پیمانکار در این زمینه پذیرفته نیست.

پس از تحویل هر قسمت از کارگاه، پیمانکار باید بی‌درنگ، نقاط نشانه و مبداء و همچنین علایم مربوط به آنها را با بتن یا مصالح بنایی تثبیت نماید و در طول مدت اجرای کار تا تحویل موقت، به هزینه خود، حفظ و نگهداری کند.

۱۹-۲- پیمانکار متعهد است که نقشه‌ها، امتدادها و محورها را با نظارت مهندس ناظر پیاده کند و درستی آنها را با مهندس ناظر صورت جلسه کند. در صورتی که هنگام پیاده کردن نقشه‌ها، امتدادها و محورها، اختلافی در مورد تراز زمین طبیعی با تراز آنها در مدارک فنی مشاهده شود، وضع موجود را پیمانکار و دستگاه نظارت و کارفرما صورت جلسه می‌کنند.

تراز کف پی بناها و زیرسازی راه‌ها تمام عملیاتی که پس از انجام کار پوشیده می‌شوند و بعداً مرئی نیستند، یا به هر صورت، کنترل و اندازه‌گیری کامل آنها میسر نباشد، باید پیش از پوشیده شدن یا از بین رفتن آثار آنها، صورت‌مجلس شود و به امضای مهندس ناظر و رئیس کارگاه برسد این صورت‌مجلس‌ها، ملاک اندازه‌گیری‌ها در تنظیم صورت وضعیت‌هاست اگر پیمانکار عملیاتی را که باید مورد آزمایش یا بازدید قرار گیرد و تأیید شود، پیش از اینکه اقدامات پیشگفته انجام شود بپوشاند، موظف است پوشش‌های انجام شده را به هزینه خود بردارد و پس از انجام آزمایش‌ها و بازدیدهای لازم و تأیید انجام کار از سوی مهندس ناظر، به هزینه خود، نسبت به پوشش مجدد و اصلاح کار اقدام نماید.

۱۹-۳- اندازه‌گیری‌ها براساس نقشه‌های اجرایی، دستورکارهای اجرا شده و صورت‌جلسه‌ها، که شامل کروکی‌های لازم و روشن است، انجام می‌شود.

ماده ۲۰) تجهیز کارگاه، مدارک مصالح، تجهیزات و ماشین آلات

۲۰-۱- پیمانکار موظف است که پس از تحویل گرفتن کارگاه، با توجه به مدت تعیین شده برای تجهیز، طرح جانمایی تجهیز کارگاه را تهیه کرده و پس از تأیید دستگاه نظارت، آن را مبنای تجهیز کارگاه قرار دهد. تأمین آب، برق و تلفن موردنیاز جهت تجهیز کارگاه در محل انشعاب اصلی به نحوی که برای اجرای کار طبق اسناد و مدارک قرارداد لازم است، به عهده کارفرما می‌باشد، مگر آنکه در اسناد و مدارک قرارداد، ترتیب دیگری پیش‌بینی شده باشد.

توجه: احداث هرگونه بنا و مستحقات در محل تجهیز کارگاه صرفاً با اجازه کتبی دستگاه نظارت امکان پذیر است. بدیهی است با توجه به این که پیمانکار هزینه تجهیز کارگاه را در قیمت‌های پیشنهادی لحاظ نمود، اعیانی، ساختمان‌ها و بناهای احداث شده در محل تجهیز کارگاه در مالکیت کارفرما استقرار می‌یابد.

۲۰-۲- تأمین نیروی انسانی متخصص و مجرب، مصالح و تجهیزات، ماشین آلات و ابزار طبق شرایط قرارداد به عهده پیمانکار می‌باشد، مگر آنکه در اسناد و مدارک قرارداد، ترتیب دیگری پیش‌بینی شده باشد.

۲۰-۳- اگر منابع تهیه مصالح و تجهیزات در اسناد و مدارک قرارداد تعیین شده یا بعداً معین می‌شود، باید از همان منابع تهیه گردد نمونه یا کاتالوگ فنی مصالح و تجهیزات باید از نظر تطبیق با مشخصات فنی، پیش از سفارش، به تأیید دستگاه نظارت برسد در هر حال، از نظر مرغوبیت باید کاملاً طبق مشخصات فنی و مورد تأیید دستگاه نظارت قرار بگیرد.

۲۰-۴- نوع، مقدار و تاریخ ورود مصالح و تجهیزات به کارگاه باید با مهندس ناظر صورت‌مجلس شود. مصالح باید به طور مرتب به نحوی انبار شود که تمام آن به سهولت قابل بازرسی، شمارش یا اندازه‌گیری باشد. انبار مصالح باید از هر لحاظ قابل حفاظت بوده تا مصالح در مقابل عوامل جوی و عوامل دیگر مصون باشد.

۲۰-۵- ذکر منابع تهیه مصالح و تجهیزات در اسناد و مدارک قرارداد یا تعیین آنها ضمن اجرا، از تعهدات پیمانکار در قبال تهیه مصالح و تجهیزات مرغوب و کافی نمی‌گاهد. بدین روی، پیمانکار موظف است با مطالعه کافی نسبت به امکانات محلی و کیفیت منابع تهیه مصالح و تجهیزات، نظر و پیشنهاد خود را تسلیم دستگاه نظارت کند، در صورتی که استفاده از این قبیل منابع مورد موافقت دستگاه نظارت و کارفرما قرار بگیرد، اقدام به تهیه و حمل آنها نماید. بدیهی است که کارفرما این حق را دارد که منابع تهیه مصالح را تغییر دهد و پیمانکار موظف به رعایت آن می‌باشد اگر به مناسبت این تغییر محل، اضافه یا کسر هزینه‌ای بابت تغییر مسافت حمل یا عوامل دیگر ایجاد شود، تفاوت بهاء، به اقتضای مورد، از پیمانکار کسر یا به او پرداخت می‌شود. پیمانکار ملزم به رعایت مقررات مربوط به استخراج و بهره‌برداری شن و ماسه و دیگر مصالح معدنی است.

- ۲۰-۶- هرگاه ضمن اجرای کار، محدودیت های جدیدی پیش آید که به علت آن، پیمانکار نتواند مصالح و تجهیزات مورد نیاز اجرای کار را، در مدتی که برنامه پیشرفت کار را ایجاب می کند، از خارج از کشور تهیه و وارد کند، مراتب را با ذکر دلیل و ارائه اسناد از طریق دستگاه نظارت به اطلاع کارفرما می رساند تا با توجه به برنامه زمانی اجرای کار، کارفرما در مورد چگونگی تأمین این قبیل مصالح و تجهیزات، تصمیم گیری نماید.
- ۲۰-۷- در صورتی که در اسناد و مدارک قرارداد، مشخصاتی برای ماشین آلات و ابزار اجرای کار تعیین شده باشد، پیمانکار باید آنها را طبق مشخصات تعیین شده، تأمین کند هرگاه ضمن اجرای کار، دستگاه نظارت تشخیص دهد که ماشین آلات و ابزار موجود پیمانکار، برای اتمام کار در مدت قرارداد کافی نیست یا مشخصات آنها برای اجرای کار مناسب نیست، مراتب را به پیمانکار ابلاغ می کند پیمانکار مکلف است که ماشین آلات و ابزار خود را طبق نظر دستگاه نظارت و در مدتی که نامبرده تعیین می نماید، تکمیل و تقویت کند، بدون اینکه برای این کار، ادعای خسارت یا هزینه های اضافی از کارفرما داشته باشد.
- ۲۰-۸- پیمانکار نمی تواند ماشین آلات و ابزار را که برای انجام عملیات لازم است، از کارگاه خارج کند. در مورد بیرون بردن ماشین آلات که در کارگاه مورد نیاز نیست، پیمانکار تقاضای بیرون بردن ماشین آلات مزبور را به دستگاه نظارت تسلیم می کند، دستگاه نظارت به تقاضای او رسیدگی می کند و در صورتی که موجه باشد، اجازه خروج می دهد.
- ۲۰-۹- در صورتی که طبق اسناد و مدارک قرارداد، تأمین اقلامی از تجهیزات که پیمانکار باید نصب کند و به طور دائم در کار باقی بماند، در تعهد کارفرما باشد، پیمانکار مسئول عملکرد ناقص احتمالی این تجهیزات نیست، مگر آنکه ثابت شود که نقص آنها مربوط به کار پیمانکار است.
- ۲۰-۱۰- کلیه هزینه ها و مسئولیت انتقال از نقاط تحویل انرژی و سیالات (در BATTERY LIMITS) تا نقاط مصرف بعهده پیمانکار می باشد.
- ۲۰-۱۱- پیمانکار موظف است در صورت فسخ، خاتمه یا اتمام قرارداد نسبت به پاکسازی کارگاه خود اقدام نماید. بدیهی است در صورت خودداری پیمانکار، کارفرما رأساً نسبت به پاکسازی محل اقدام نموده و هزینه ها را به اضافه پانزده درصد (۱۵٪+) به حساب بدهی پیمانکار منظور خواهد نمود.

ماده ۲۱) حفاظت از کار و شخصی ثالث، مراقبت های لازم

- ۲۱-۱- پیمانکار از روز تحویل کارگاه تا روز تحویل موقت عملیات موضوع قرارداد، مسئول حفظ و نگهداری کارهای انجام شده، مصالح، ماشین آلات و ابزار، تاسیسات و بناهایی می باشد که زیر نظر و مراقبت او قرار دارد و به همین منظور، اقدامات لازم برای نگهداری و حفاظت آنها را باید به عمل آورد.
- ۲۱-۲- پیمانکار موظف است که روشنایی قسمت های از داخل کارگاه را که باید روشن باشد تأمین کند و همچنین تمام علائم راهنمایی و خطر و وسایل حفاظتی و در صورت لزوم حصارکشی را فراهم نماید و تعداد کافی نگهبان و مراقب در هر جا که لازم باشد، بگمارد.
- ۲۱-۳- پیمانکار در چارچوب مقررات و دستورالعمل های حفاظت ایمنی، فنی و بهداشت کار، مسئول خسارت های وارد شده به شخص ثالث در محوطه کارگاه است و در هر حال، کارفرما در این مورد هیچ نوع مسئولیتی برعهده ندارد، کارفرما می تواند در صورت مشاهده عدم رعایت دستورالعمل های حفاظت ایمنی، فنی و بهداشت کار، دستور توقف بخشی از کار را که دارای ایمنی لازم نیست تا برقراری ایمنی طبق دستورالعمل یاد شده صادر نماید. در این حالت، پیمانکار حق مطالبه خسارت در اثر دستور توقف کار را ندارد.
- ۲۱-۴- پیمانکار متعهد است که تدابیر لازم را برای جلوگیری از وارد شدن خسارت و آسیب به املاک مجاور اتخاذ نماید و اگر در اثر سهل انگاری او خسارتی به املاک و تاسیسات مجاور یا محصول آنها وارد آید، پیمانکار مسئول جبران آن می باشد.

ماده ۲۲) ترتیب گردش مدارک، نقشه ها و ابلاغ دستور کارها

- ۲۲-۱- تمام نقشه ها، مشخصات، دستورالعملها و استانداردهای فنی که دارای مهر و امضای دستگاه نظارت است، به تعداد نسخه های درج شده در اسناد و مدارک قرارداد و در صورتی که در اسناد و مدارک قرارداد تعداد نسخه معین نشده باشد، در دو نسخه، بدون دریافت هزینه، در اختیار پیمانکار قرار می گیرد در صورت نیاز پیمانکار، نسخه های اضافی به هزینه او تکثیر می شود. پیمانکار باید یک نسخه از نقشه ها و مشخصات، با آخرین تغییرات آنها را همیشه در کارگاه نگهداری کند، تا در صورت لزوم، به منظور بازرسی کارها در اختیار دستگاه نظارت، کارفرما یا نمایندگان آنها قرار گیرد نسخه اصل نقشه ها و مدارک، تا پایان کار نزد دستگاه نظارت باقی می ماند.
- ۲۲-۲- پیمانکار موظف است که پیش از آغاز هر قسمت از کار، تمام نقشه ها، دستورالعملها و دیگر اسناد و مدارک فنی مربوط به آن قسمت را با دقت مطالعه کند و اندازه درج شده در نقشه ها را کنترل نماید، به نحوی که هیچگونه ابهامی از نظر چگونگی اجرای کار برای خود و کارکنانش باقی نماند به طور کلی، کمبود نقشه برای هر قسمت از کار هرگز از تعهدات پیمانکار مبنی بر اجرای کامل کار نمی کاهد در صورت مشاهده اشتباه در اندازه ها یا هرگونه ابهام یا کسری در مدارک، نقشه ها و دستورالعملها، پیمانکار باید به موقع رفع نقص آنها را از دستگاه نظارت درخواست کند. دستگاه نظارت موظف است که با توجه به برنامه زمانی اجرای کار، برای تکمیل نقشه ها و ابلاغ به پیمانکار اقدام کند.
- ۲۲-۳- هرگاه پیمانکار در مورد درستی نقشه ها و محاسبات یا دستورکارها یا مشخصات مصالح و تجهیزاتی که بنا به دستور کارفرما از منابع معینی تحصیل می شود ابراد داشته باشد، باید با توجه به برنامه زمانی تفصیلی، مراتب را با ذکر دلیل به اطلاع دستگاه نظارت برساند. در صورتی که دستگاه نظارت، درستی مدارک پیشگفته را تأیید کند، ولی پیمانکار همچنان نسبت به آنها ابراد داشته باشد، پیمانکار باید موضوع را به کارفرما منعکس و پس از دریافت نظر کارفرما، طبق نظر وی انجام دهد. در چنین حالتی، پیمانکار فقط مسئول اجرای درست کار است و در مورد صحت نقشه ها، مشخصات، محاسبات و دستورکارهای مربوطه، مسئولیتی ندارد هزینه رفع عیب و نقص در چنین مواردی به عهده پیمانکار نمی باشد.
- ۲۲-۴- پیمانکار، نقشه های کارگاهی را که نقشه های جزئیات ساخت قطعات و قسمت های از کار است، در صورت نیاز ضمن اجرای کار، براساس نقشه های اجرایی، مشخصات فنی و دستورالعمل سازندگان، تهیه میکند و در سه نسخه، که یک نسخه آن قابل تکثیر باشد، تسلیم دستگاه نظارت می نماید دستگاه نظارت، نقشه های یاد شده را پس از بررسی و اصلاح لازم، تأیید و در یک نسخه به پیمانکار ابلاغ می کند نسخه قابل تکثیر این مدارک نزد دستگاه نظارت نگهداری می شود.

۲۲-۵- نقشه‌هایی چون ساخت، نقشه‌های کارهای انجام شده به نحوی که اجرا شده‌اند، می‌باشند و شامل تمام نقشه‌های اجرایی، اعم از تغییر یافته یا بدون تغییر است، پیمانکار باید نقشه‌های چون ساخت را به تدریج و طبق نظر دستگاه نظارت در سه نسخه که یک نسخه آن قابل تکثیر باشد تهیه و برای بررسی و تأیید، به دستگاه نظارت بدهد. دستگاه نظارت یک نسخه از نقشه‌های چون ساخت تأیید شده را در اختیار پیمانکار قرار می‌دهد.

۲۲-۶- پیمانکار باید مشخصات فنی، نقشه‌ها و دستورالعمل‌های نصب، راه‌اندازی و بهره‌برداری تجهیزاتی را که تأمین آنها به عهده اوست، از سازنده آنها بگیرد و در دو نسخه، به دستگاه نظارت بدهد دستگاه نظارت، براساس مدارک سازنده، نقشه‌های اجرایی محل استقرار تجهیزات یاد شده را تهیه و برای اجرا به پیمانکار ابلاغ می‌کند.

۲۲-۷- دستگاه نظارت، تمام موافقت‌ها، معرفی‌ها، تصویب‌ها، اخطارها و دستورکارها را به صورت کتبی، به پیمانکار ابلاغ می‌کند، و در موارد لزوم، به نحو پیش بینی شده در اسناد و مدارک قرارداد به تأیید کارفرما نیز می‌رساند و سپس به پیمانکار ابلاغ می‌کند. پیمانکار پس از وصول دستورکارها، می‌تواند برای اصلاح آنها اظهارنظر کند اما در هر حال موظف به اجرای چنین دستورکارهایی است.

در موارد صدور دستور کار شفاهی از سوی دستگاه نظارت، پیمانکار می‌تواند درخواست ابلاغ کتبی آنها را بنماید و دستگاه نظارت نیز موظف است که دستورکارها را کتباً به پیمانکار ابلاغ کند، در غیر اینصورت این دستورکارها برای پیمانکار معتبر نمی‌باشد.

دستگاه نظارت یک نسخه رونوشت از تمام نامه‌های ابلاغی همراه با نقشه‌ها، دستورکارها و صورتجلسه‌ها را برای کارفرما ارسال می‌کند.

۲۲-۸- پیش از تحویل موقت کار طبق ماده ۳۷ (تحویل موقت)، پیمانکار دستورالعمل‌های راه‌اندازی، راهبری، تعمیر و نگهداری را همراه با نقشه‌های چون ساخت در سه نسخه، که یک نسخه آن قابل تکثیر باشد، به دستگاه نظارت می‌دهد مدارک یاد شده باید به نحوی باشد که راهبری، تعمیر و نگهداری تمام قسمت‌های موضوع قرارداد به سهولت انجام شود در صورتی که در اسناد و مدارک قرارداد، تعداد نسخه یا مشخصات ویژه‌ای برای مدارک موضوع این بند تعیین شده باشد، طبق آن عمل می‌شود.

ماده ۲۳) حفاظت تأسیسات زیر بنایی و تغییر وضع آنها

پیمانکار باید عملیات موضوع قرارداد را به نحوی اجرا کند که به تأسیسات زیر بنایی موجود در کارگاه، مانند خطوط آب، برق، گاز، مخابرات و مانند این‌ها، آسیبی وارد نشود هرگاه در اثر عمل پیمانکار، به تأسیسات یاد شده صدماتی وارد شود، پیمانکار متعهد است که هزینه ترمیم و برقراری مجدد آنها را بپردازد.

هرگاه پیمانکار نسبت به جبران خسارت وارد شده اقدام لازم و فوری به عمل نیاورد، کارفرما می‌تواند به هر طریق که مصلحت بداند، برای رفع نقص و خسارت اقدام کند و هزینه آن را به اضافه پانزده درصد (۱۵٪) به حساب بدهی پیمانکار منظور نماید و پیمانکار از این بابت، حق هیچگونه اعتراضی ندارد.

در صورتی که موقعیت تأسیسات زیر زمینی در اسناد و مدارک قرارداد مشخص نشده باشد، پیمانکار باید با توجه به برنامه زمانی اجرای کار، تعیین وضعیت آنها را از دستگاه نظارت استعلام کند و بعد از اعلام نظر دستگاه نظارت برای عملیات حفاری اقدام نماید. بدین ترتیب مسئولیت پیمانکار در مورد بروز هر نوع حادثه و پرداخت خسارت و هزینه‌های پیشگفته در مورد تأسیسات زیر زمینی، منوط به آن است که نوع، محل یا مسیر تأسیسات مزبور به اطلاع پیمانکار رسیده یا در اسناد و مدارک قرارداد مشخص شده باشد.

هرگاه انجام عملیات موضوع قرارداد، تغییر وضع تأسیسات یاد شده را ایجاب نماید، پیمانکار به کارفرما اطلاع می‌دهد تا واحدهای ذیربط برای تغییر وضع اقدام نمایند هزینه‌های مربوط به عملیات یاد شده، به عهده کارفرماست.

ماده ۲۴) واگذاری، پیمانکاران جزء

۲۴-۱- پیمانکار حق واگذاری قرارداد به دیگران را ندارد.

۲۴-۲- پیمانکار می‌تواند به منظور تسهیل و تسریع در اجرای قسمت یا قسمت‌هایی از عملیات موضوع قرارداد، قراردادهایی با پیمانکاران جزء ببندد، مشروط به آن که آنان را از واگذاری کار به دیگران ممنوع کند در این صورت قبل از واگذاری کار به پیمانکار دست دوم پیمانکار اصلی باید تأییدیه دستگاه نظارت را کسب نماید. این واگذاری نباید از پیشرفت کار طبق برنامه زمانی اجرای کار بکاهد و به هر حال، به هیچ وجه، از مسئولیت و تعهدات پیمانکار نمی‌کاهد.

پیمانکار مسئول تمام عملیاتی است که توسط پیمانکاران جزء یا کارکنان آنها انجام می‌شود در قراردادهای بین پیمانکار و پیمانکاران جزء باید نوشته شود که در صورت بروز اختلاف بین آنها، کارفرما حق دارد، در صورتی که مقتضی بداند، به مورد اختلاف رسیدگی کند پیمانکار و پیمانکار جزء نیز می‌پذیرند که نظر کارفرما در این مورد قطعی است و تعهد می‌کنند که الزاماً آن را اجرا کنند.

هرگاه در پرداخت مطالبات پیمانکاران جزء با توجه به شرایط درج شده در قرارداد آنها، تأخیری روی دهد، در صورتی که پیمانکار جزء، تعهدات خود را براساس قرارداد تنظیمی خود با پیمانکار کاملاً انجام داده و کار او مورد قبول باشد، کارفرما می‌تواند بنا بر تقاضای پیمانکار جزء، با حضور نماینده پیمانکار، به کار او رسیدگی کند اگر در اثر این رسیدگی، پیمانکار جزء طلبکار شود و پیمانکار از پرداخت آن خودداری کند، کارفرما حق دارد طلب پیمانکار جزء را برای کارهایی که صورت وضعیت آن به پیمانکار پرداخت شده است، از محل مطالبات پیمانکار بپردازد. در صورتی که با اخطار کارفرما، پیمانکار یا نماینده او برای رسیدگی حاضر نشوند، کارفرما رسیدگی می‌نماید و به شرح پیشگفته عمل می‌کند و این عمل قطعی و غیرقابل اعتراض است.

هرگاه پس از فسخ یا خاتمه قرارداد، پیمانکاران جزء، مطالباتی از پیمانکار داشته باشند، کارفرما به شرح پیشگفته موضوع را رسیدگی می‌نماید اگر پس از رسیدگی و تهیه صورتحساب نهایی، پیمانکار مطالباتی داشته باشد، کارفرما می‌تواند طلب پیمانکاران جزء را از محل مطالبات پیمانکار بپردازد.

۲۴-۳- پیمانکار موظف است در قرارداد منعقد با پیمانکاران جزء آنان را مکلف به رعایت کلیه ضوابط و مقررات داخل شرکت و همچنین ملزم به تأدیه حقوق و مزایای آنان، وفق قانون کار و رعایت کلیه تعهدات مندرج در این قرارداد بنماید.

ماده ۲۵) اجرای کار در شب

اجرای کار در شب، در موارد زیر مجاز است :

- ۲۵-۱- در برنامه زمانی تفصیلی پیش‌بینی شده باشد.
- ۲۵-۲- هرگاه به سبب بروز تاخیرهای از سوی پیمانکار، انجام کار طبق تشخیص پیمانکار در مدت قرارداد امکان‌پذیر نباشد، پیمانکار می‌تواند بدون آنکه حق دریافت اضافه هزینه کار را داشته باشد با تأیید دستگاه نظارت و موافقت کارفرما، قسمتی از کار را در شب اجرا کند.
- ۲۵-۳- هرگاه دستگاه نظارت تشخیص دهد که پیشرفت کار پیمانکار به نحوی نیست که همه عملیات در مدت قرارداد پایان یابد، می‌تواند پس از موافقت کارفرما، به پیمانکار دستور دهد که قسمتی از کار را در شب اجرا کند. در این حالت، پیمانکار مکلف به اجرای این دستور است و حق ادعا و یا مطالبه هیچگونه خسارت و اضافه بها را ندارد.
- ۲۵-۴- اگر به تشخیص دستگاه نظارت و تأیید کارفرما برای جبران تاخیرهایی که ناشی از قصور پیمانکار نیست، کار در شب نیز انجام شود، اضافه هزینه‌های مربوط به کار در شب، با تأیید دستگاه نظارت و تصویب کارفرما، پرداخت می‌شود. در محاسبه این هزینه‌ها، به منظور تعیین این هزینه‌های اضافی دستمزد نیروی انسانی برای کار در شب، باید مقررات قانون کار و امور اجتماعی ملاک قرار گیرد.

ماده ۲۶) سایر تعهدات پیمانکار

- ۲۶-۱- چنانچه در شرایط قرارداد تأمین تجهیزات در تعهد پیمانکار بوده کلیه مسئولیت‌های ناشی از خرابی تجهیزات در مراحل مختلف از قبیل ساخت، بسته‌بندی، حمل و نصب و راه‌اندازی تجهیزات بعهد پیمانکار است، لذا پیمانکار متعهد است بازرسی فنی را براساس استانداردهای معتبر از نظر نوع آزمایشات انجام نموده و کلیه مراحل بازرسی فنی و تست قطعات را به اطلاع و تأیید دستگاه نظارت برساند.
- ۲۶-۲- پیمانکار موظف است جزوات QCTM را که اساس انجام بازرسی‌های پروژه می‌باشد تهیه نموده و در پایان کار این جزوات را با نتایج بازرسی‌های نهائی به کارفرما تحویل دهد.
- ۲۶-۳- پیمانکار موظف است برنامه بازرسی‌های نهائی خود را حداقل ۳ هفته قبل از انجام بازرسی به اطلاع کارفرما برساند.
- ۲۶-۴- انجام بازرسی توسط کارفرما هیچگونه مسئولیتی از پیمانکار سلب نخواهد کرد.
- ۲۶-۵- کارفرما ممکن است در هر زمان بنا به تشخیص خود، سیستم بازرسی پیمانکار را بررسی نموده و راساً خود و یا از طریق شرکتهای بازرسی مستقل در انجام بازرسی‌ها شرکت نماید.
- ۲۶-۶- چنانچه در شرایط قرارداد تأمین تجهیزات و قطعات در تعهد پیمانکار می‌باشد، بسته‌بندی و علامت‌گذاری تجهیزات ساخت داخل و خارج کشور می‌بایست توسط پیمانکار براساس دستورالعمل شرکت فولاد مبارکه (GSY 06) منضم به قرارداد انجام گردد.
- ۲۶-۷- پیمانکار باید قرارداد و هر موضوع مربوط به آن را خصوصی و محرمانه تلقی نماید. به ویژه پیمانکار در طول مدت اجرای کارها هیچگونه اطلاع، نقشه یا عکسی را در رابطه با کارها انتشار نخواهد داد (مگر با موافقت کتبی کارفرما) پیمانکار مجاز است حداقل اطلاعات لازم جهت اجرای کار را با رعایت موارد فوق‌الذکر در اختیار پیمانکاران و سازندگان دست دوم قرار دهد.
- ۲۶-۸- عوارض، حقوق گمرکی، هزینه‌های ترخیص و سایر حقوقی که در رابطه با موضوع این قرارداد در ایران و در رابطه با واردات مصالح، تجهیزات و ماشین‌آلات به ایران تعلق می‌گیرد بعهد پیمانکار بوده و توسط وی پرداخت می‌شود.
- کلیه کسور قانونی، حقوق دولتی و عوارض که به نحوی از انحاء به این قرارداد تعلق می‌گیرد و جزاً و کلاً در تعهد و هزینه پیمانکار می‌باشد.

ماده ۲۷) اقامتگاه قانونی

اقامتگاه قانونی کارفرما و پیمانکار همان است که در موافقتنامه قرارداد نوشته شده است. در صورتی که یکی از طرفین، محل قانونی خود را تغییر دهد، باید نشانی جدید خود را حداقل ۱۵ روز پیش از تاریخ تغییر، به طرف دیگر اطلاع دهد تا وقتی که نشانی جدید به طرف دیگر اعلام نشده است، مکاتبات به نشانی قبلی ارسال می‌شود و دریافت شده تلقی می‌گردد.

تبصره : نشانی مندرج در قرارداد (آدرس، Email و ...) به عنوان اقامتگاه قانونی پیمانکار تلقی و ارسال کلیه مکاتبات، مراسلات و اوراق ابلاغ به نشانی مذکور به منزله ابلاغ به پیمانکار خواهد بود. ارسال مکاتبات از طریق Email، سیستم SRM و ... نیز در حکم ابلاغ به پیمانکار بوده و پیمانکار حق هرگونه اعتراض در خصوص عدم اطلاع از مکاتبات الکترونیکی را از خود سلب و ساقط می‌نماید.

فصل سوم

تعهدات و اختیارات کارفرما

ماده ۲۸) تحویل کارگاه

- ۲۸-۱- کارفرما متعهد است که محل کارگاه را بدون معارض تحویل پیمانکار دهد.
- اگر اجرای کار در زمین‌ها و محل‌های تحویلی، مستلزم اخذ پروانه یا پرداخت حقوقی از قبیل عوارض شهرداری، حق ریشه و مستحقات و مانند اینها باشد، کارفرما متعهد به تحصیل پروانه ساختمان و پرداخته وجوه مزبور است.
- تبصره ۱:** اگر در اسناد و مدارک قرارداد، تأمین یا قسمتی از زمین مورد نیاز برای تجهیز کارگاه به عهده پیمانکار گذاشته شده باشد، طبق شرایط پیش‌بینی شده در قرارداد عمل می‌شود.
- تبصره ۲:** در صورتی که محل تحویل شده به پیمانکار معارض پیدا کند و موجب توقف اجرای تمام یا قسمتی از کار شود، آن قسمتی از کار که متوقف شده است، مشمول تعلیق می‌گردد و طبق ماده ۴۹ (تعلیق) رفتار می‌شود.
- ۲۸-۲- کارفرما بعد از ابلاغ قرارداد، تاریخ تحویل کارگاه را که نباید بیشتر از ۳۰ روز از تاریخ مبادله قرارداد باشد، به پیمانکار اعلام می‌کند. پیمانکار باید در تاریخ تعیین شده در محل کار حاضر شود و طی صورت جلسه‌هایی، اقدام به تحویل گرفتن کارگاه بنماید در صورتی که حداکثر ۳۰ روز از تاریخ تعیین شده برای تحویل گرفتن کارگاه حاضر نشود، کارفرما حق دارد که طبق ماده ۴۴ (موارد فسخ قرارداد)، قرارداد را فسخ کند.
- در صورت جلسه‌های تحویل کارگاه باید حدود و موقعیت زمینها و محل‌هایی که در آنها موضوع قرارداد اجرا می‌شود و نقاط نشانه با مشخصات آنها، محور عملیات و محل منابع تهیه مصالحی که باید در کارگاه تولید گردد، درج شود.

۲۸-۳- هرگاه کارفرما نتواند کارگاه را به ترتیبی تحویل دهد که پیمانکار بتواند کار را طبق برنامه زمانی تفصیلی انجام دهد و مدت تأخیر در تحویل کارگاه بیش از یک ماه شود، کارفرما به منظور جبران خسارت تأخیر در تحویل کارگاه، هزینه‌های اضافی ایجاد شده برای پیمانکار را طبق رابطه زیر محاسبه و پرداخت می‌کند، مشروط بر اینکه با تأیید دستگاه نظارت، پیمانکار در محل‌های تحویل شده تأخیر غیر مجاز نداشته باشد.

مبلغ کارهایی که در تحویل محل
اجرای آن تأخیر شده است
مبلغ اولیه
مدت تأخیر به ماه
پس از کسر یک ماه
(متوسط کارکرد فرضی ماهانه) $\frac{۷/۵}{۱۰۰}$ = مبلغ خسارت تأخیر تحویل کارگاه

اگر در مدت تأخیر از ۳۰ درصد مدت قرارداد یا ۶ ماه، هر کدام که کمتر است بیشتر شود، حقوقی به پیمانکار تعلق می‌گیرد، بدین ترتیب که اگر مبلغ کارهای پیش بینی شده در محل‌های تحویل نشده تا ۲۵ درصد مبلغ اولیه قرارداد باشد، پیمانکار می‌تواند با اطلاع قبلی ۱۵ روزه آن قسمت از کار را از تعهدات خود حذف کند ولی اگر این مبلغ بیشتر از ۲۵ درصد مبلغ اولیه قرارداد باشد، در صورت اعلام خاتمه قرارداد از سوی پیمانکار، قرارداد خاتمه و طبق ماده ۴۸ (اقدامات پس از خاتمه دادن قرارداد) عمل می‌شود. هرگاه پیمانکار در محل‌هایی که در تحویل آنها بیش از مدت پیشگفته تأخیر شده است، کار اجرایی را شروع نماید، حق حذف تعهدات در آن قسمت از کار را از خود سلب می‌نماید.

تبصره ۵: اگر کارفرما نتواند هیچ قسمت از کارگاه را به پیمانکار تحویل دهد، برای تأخیر بیش از یک ماه تا ۳۰٪ (سی درصد) تا مدت قرارداد یا ۶ ماه، هر کدام که کمتر است، نسبت به تاریخ مبادله قرارداد، ماهانه معادل مبلغ ۲/۵٪ (دو نیم درصد) متوسط کارکرد فرضی ماهانه را به پیمانکار پرداخت می‌کند. اگر پیمانکار پس از انقضای ۳۰٪ (سی درصد) مدت قرارداد یا ۶ ماه، هر کدام که کمتر است، مایل به ادامه یا اجرای کار نباشد، با اعلام او، قرارداد طبق ماده ۴۷ (خاتمه قرارداد) خاتمه می‌یابد و پیمانکار هیچگونه دعوی دیگری نمی‌تواند مطرح نماید.

خسارت تأخیر در تحویل تمام یا قسمتی از کارگاه، برای مدت مازاد بر یک ماه، حداکثر ۳۰٪ (سی درصد) مدت قرارداد یا ۶ ماه، هر کدام که کمتر است، قابل پرداخت است.

۲۸-۴- در مواردی که به استناد این ماده، قسمتی از تعهدات پیمانکار حذف شود، تضمین انجام تعهدات پیمانکار نیز به تناسب کاهش داده می‌شود.

۲۸-۵- پیمانکار نمی‌تواند جز آنچه طبق نقشه‌ها و دستور کارهاست، در زمین‌ها و محل‌های متعلق به کارفرما یا ملک غیر که از طرف کارفرما به پیمانکار تحویل شده است، اقدام به احداث بنا یا ساختمان یا هرگونه عملیات اجرایی کند. اگر در اثر اجرای کار در ملک غیر که از طرف کارفرما تحویل شده است، صاحب ملک اقدام دعوا و درخواست خسارت و جلوگیری و توقف کار نماید، طرف ادعا کارفرماست و پیمانکار هیچگونه مسئولیت و تعهدی در این مورد ندارد.

۲۸-۶- در صورتی که طبق اسناد و مدارک قرارداد، تأمین تمام یا قسمتی از زمین مورد نیاز تجهیز کارگاه به عهده پیمانکار باشد یا پیمانکار بخواهد طبق صلاحدید خود از محل‌هایی خارج از محل‌های تحویلی کارفرما برای تجهیز کارگاه استفاده کند، باید موقعیت آنها را به تأیید کارفرما برساند. در این حالت، مسئولیت هر نوع ادعا و طلب خسارت از سوی صاحب ملک به عهده پیمانکار است و کارفرما در این موارد مسئولیتی ندارد. هرگاه پیمانکار محل‌های مورد نیاز تجهیز کارگاه را به صورت اجاره‌ای در اختیار بگیرد، باید در اجاره نامه آنها، امکان انتقال مورد اجاره را به کارفرما پیش بینی کند.

ماده ۲۹) تغییر مقادیر کار، قیمت‌های جدید، تعدیل نرخ قرارداد

۲۹-۱- در ضمن اجرای کار، ممکن است مقادیر درج شده در فهرست بهاء و مقادیر منضم به قرارداد تغییر کند. تغییر مقادیر به وسیله دستگاه نظارت محاسبه می‌شود و پس از تصویب کارفرما به پیمانکار ابلاغ می‌گردد. پیمانکار با دریافت ابلاغ تغییر مقادیر کار موظف به ارائه برنامه زمانی مربوطه، اخذ تأییدیه و انجام آن کار با نرخ قرارداد می‌باشد، به شرط آن که مبلغ ناشی از تغییر مقادیر کار، از حدود تعیین شده در زیر بیشتر نشود.

۲۹-۱-۱- افزایش مقادیر باید در چارچوب موضوع قرارداد به پیمانکار ابلاغ شود. جمع مبلغ مربوط به افزایش مقادیر و مبلغ

کارهای با قیمت جدید (موضوع بند ۳-۲۹) نباید از ۲۵٪ (بیست و پنج درصد) مبلغ اولیه قرارداد بیشتر شود.

۲۹-۱-۲- جمع مبلغ مربوط به کاهش مقادیر و حذف آنها نباید از ۲۵٪ (بیست و پنج درصد) مبلغ اولیه قرارداد بیشتر شود.

اگر این مبلغ از حد تعیین شده بیشتر شود و پیمانکار با اتمام کار با نرخ قرارداد موافق باشد، عملیات موضوع قرارداد در چارچوب قرارداد انجام می‌شود. ولی در صورتی که پیمانکار مایل به اتمام کار نباشد، قرارداد طبق ماده ۴۷ (خاتمه قرارداد) داده می‌شود.

تبصره ۱: در صورت حذف قسمت‌های از کار به استناد (بند ۳-۲۸ ماده ۲۸ (تحویل کارگاه))، برای تعیین

حد افزایش یا کاهش مقادیر طبق بندهای ۱-۲۹-۱ و ۱-۲۹-۲ به جای مبلغ اولیه قرارداد، مبلغ

اولیه قرارداد پس از کسر مبلغ کارهای حذف شده به وسیله پیمانکار، ملاک قرار می‌گیرد.

تبصره ۲: اضافه یا کاهش مقادیر کار طبق مفاد بندهای ۱-۲۹-۱ و ۲-۲۹-۱ این ماده تا ۱۰٪ (ده درصد)

با دستور دستگاه نظارت عمل می‌شود. ولی اضافه بر آن با تصویب کارفرما قابل اجرا است.

۲۹-۲- در صورتی که پس از تکمیل کار و تصویب صورت وضعیت قطعی مشخص شود، مقادیر کار بدون آنکه از سوی کارفرما کم شده

باشد، نسبت به مقادیر منضم به قرارداد کاهشی بیش از حد تعیین شده در بند (۲-۲۹-۱) داشته باشد، در این حالت نیز نرخ قرارداد ملاک عمل است.

- ۲۹-۳- اگر در چارچوب موضوع قرارداد، کارهایی به پیمانکار ابلاغ شود که برای آنها قیمت و مقدار در فهرست بهاء و مقادیر منضم به قرارداد پیش بینی نشده است. پیمانکار در صورت عدم پیش بینی روش محاسبه قیمت جدید در شرایط خصوصی قرارداد باید بی درنگ پس از دریافت ابلاغ دستگاه نظارت، قیمت پیشنهادی و برنامه زمانی خود را برای اجرای کارهای یاد شده، همراه با تجزیه قیمت به دستگاه نظارت تسلیم کند. قیمتی که با توافق پیمانکار و دستگاه نظارت تعیین شود و به تصویب کارفرما برسد، ملاک پرداخت است. قیمت های جدیدی که به این صورت تعیین می شود باید بر حسب هزینه اجرای کار در محل اجرا محاسبه گردد. از این رو تنها کسورات قانونی به قیمت های جدید قرارداد ملاک عمل می باشد.
- ۲۹-۴- پیمانکار می تواند برای افزایش کیفیت، بازدهی و یا ایمنی کارها، تغییراتی را در کارها به کارفرما پیشنهاد نماید. کارفرما محق است این گونه تغییرات را بپذیرد یا آنها را قبول ننماید پذیرش یا عدم پذیرش تغییرات پیشنهادی پیمانکار توسط کارفرما، رافع مسئولیت پیمانکار در اتمام و تحویل کارها مطابق مشخصات فنی قرارداد نمی باشد.
- ۲۹-۵- سقف کارهای جدید با قیمت جدید نباید از ۱۰٪ مبلغ اولیه قرارداد بیشتر شود.

ماده ۳۰ (تفسیر مدت قرارداد)

- ۳۰-۱- در صورت وقوع هر یک از موارد زیر که موجب افزایش مدت اجرای کار شود، پیمانکار می تواند درخواست تمدید مدت قرارداد را بنماید. پیمانکار درخواست تمدید مدت قرارداد را با ارائه محاسبات و دلایل توجیهی، به دستگاه نظارت تسلیم می کند و دستگاه نظارت پس از بررسی و تأیید، مراتب را برای اتخاذ تصمیم به کارفرما گزارش می کند و سپس نتیجه تصمیم کارفرما را به پیمانکار ابلاغ می نماید.
- ۳۰-۱-۱- در صورتی که طبق بندهای "۱-۲۹" و "۳-۲۹" ماده ۲۹ (تغییر مقادیر کار و ...) مبلغ قرارداد تغییر کند و برنامه زمانی کارهای ابلاغ شده مورد تأیید دستگاه نظارت قرار گرفته باشد.
- ۳۰-۱-۲- هرگاه به دستور کارفرما یا دستگاه نظارت نقشه های اجرایی یا مشخصات فنی تغییر اساسی کند.
- ۳۰-۱-۳- هرگاه کارفرما در تحویل کارگاه، ابلاغ دستورکارها یا نقشه و تحویل مصالحی که تهیه آنها به عهده اوست تاخیر کند تاخیر ابلاغ دستورکارها و نقشه ها به شرطی مشمول این بند است که پیمانکار با توجه به برنامه زمانی تفصیلی، آنها را از دستگاه نظارت درخواست کرده باشد.
- ۳۰-۱-۴- در موارد حوادث قهری و همچنین در موارد مربوط به کشف اشیای عتیقه و آثار تاریخی.
- ۳۰-۱-۵- هرگاه محدودیت برای ورود مصالح و تجهیزات پیش آید.
- ۳۰-۱-۶- در صورتی که طبق ماده ۴۹ (تعلیق کار) کار به حالت تعلیق در آید.
- ۳۰-۱-۷- در صورتی که قوانین و مقررات جدیدی وضع شود که در تغییر مدت اجرای کار موثر باشد.
- ۳۰-۱-۸- موارد دیگری که به تشخیص کارفرما خارج از قصور پیمانکار باشد.
- ۳۰-۲- اگر وقوع برخی از موارد درج شده در بندهای فوق الذکر موجب کاهش مدت قرارداد شود، دستگاه نظارت با کسب نظر پیمانکار، کاهش مدت قرارداد را تعیین می کند و مراتب را برای اتخاذ تصمیم به کارفرما گزارش می نماید و سپس نتیجه تصمیم کارفرما را به پیمانکار ابلاغ می کند.
- ۳۰-۳- در پایان مدت اولیه یا هر تمدید مدت قرارداد، اگر کار به اتمام نرسیده باشد، دستگاه نظارت با کسب نظر پیمانکار و با توجه به موارد تعیین شده در بند ۱-۳۰ علل تأخیر کار را بررسی می کند و میزان مدت مجاز یا غیر مجاز آن را با توافق پیمانکار تعیین می نماید و همچنین برنامه زمان بندی دقیق کارهای باقی مانده را با ذکر دلایل توجیهی تهیه نموده و نتیجه کار را به کارفرما گزارش می دهد و سپس نظر کارفرما را در مورد تصویب نهایی برنامه زمان بندی کارهای باقیمانده و میزان مجاز یا غیرمجاز تأخیر کار را به پیمانکار اعلام می نماید پس از این کارفرما می تواند براساس برنامه زمان بندی و صلاحدید خود مدت قرارداد را حداقل به مدت مندرج در برنامه زمان بندی مصوب، تمدید نموده و به پیمانکار ابلاغ نماید.
- تبصره ۱:** درخواست تمدید توسط پیمانکار، باید حداقل یکماه زودتر از اتمام مدت قرارداد به دستگاه نظارت ارائه شود.
- تبصره ۲:** در صورت تمدید مدت قرارداد به میزان بیشتر از مدت تأخیرات مجاز بررسی شده، مدت مازاد و همچنین مدتی که در تمهیدهای احتمالی بعدی غیرمجاز شناخته شود، مجموعاً تأخیرات غیرمجاز قرارداد شناخته شده و تمدید مدت در صورت صلاحدید کارفرما، نافی قصور پیمانکار در تأخیرات غیرمجاز، کسر جرائم تأخیرات و یا هر نوع تصمیم کارفرما از این حیث در چارچوب شرایط عمومی قرارداد نخواهد بود.
- ۳۰-۴- در اجرای مفاد این ماده برای تمدید مدت قرارداد، تاخیرهای هم زمان ناشی از عوامل مختلف درج شده فوق الذکر فقط یک بار محاسبه می شود.
- ۳۰-۵- در اجرای مفاد این ماده، اگر پیمانکار با دستگاه نظارت توافق نداشته باشد یا نسبت به تصمیم کارفرما معترض باشد، طبق نظر کارفرما عمل می شود و پیمانکار می تواند براساس ماده ۵۲ (حل اختلاف) برای حل مسئله اقدام نماید.

ماده ۳۱ (نظارت بر اجرای کار)

- ۳۱-۱- عملیات اجرای پیمانکار، همیشه باید زیر نظر و با اطلاع دستگاه نظارت انجام شود، نظارتی که از طرف کارفرما و دستگاه نظارت در اجرای کارها به عمل می آید به هیچ وجه، از میزان مسئولیت پیمانکار نمی کاهد.
- نظارت مستقیم بر کار پیمانکار، در محدوده کارگاه و در موارد خاص برای ساخت قطعات و تجهیزات در خارج از کارگاه انجام می شود. در هر حال، پیمانکار باید گزارش پیشرفت اقدامهایی را که در خارج از کارگاه به منظور انجام تعهدات قرارداد انجام می دهد، به دستگاه نظارت تسلیم نماید.
- ۳۱-۲- دستگاه نظارت، تنها مرجع فنی پیمانکار برای اجرای موضوع قرارداد از سوی کارفرماست.
- هرگونه تغییرات، اظهار نظرهای فنی و اصلاحات مورد نظر پیمانکاران، سازندگان و بازرسان فنی، پس از هماهنگی با دستگاه نظارت انجام گیرد توسط وی به پیمانکار ابلاغ می شود، مواردیکه دستگاه نظارت، موظف به کسب مجوز از کارفرما، برای انجام وظایف نظارت است، در اسناد و مدارک قرارداد تعیین شده است.

- ۳۱-۳- دستگاه نظارت به منظور اطمینان از صحت اجرای کار، اقدام به آزمایش مصالح یا کارهای انجام یافته، می‌کند هزینه انجام آزمایشها بر عهده کارفرماست، مگر آنکه در اسناد و مدارک قرارداد ترتیب دیگری هم پیش‌بینی شده باشد هرگاه نتایج این آزمایشها با آنچه که در مدارک فنی تعیین شده است تطبیق نکند، پیمانکار متعهد است که مصالح و کارها را طبق دستور دستگاه نظارت اصلاح کند. هزینه انجام این اصلاحات به عهده پیمانکار است، مگر آنکه نقص موجود مربوط به مدارک فنی باشد.
- پیمانکار موظف است که برای نمونه‌برداری از مصالح یا انجام هر نوع آزمایش، تعداد لازم کارگر به صورت موردی و موقت، به طور رایگان در اختیار دستگاه نظارت بگذارد.
- ۳۱-۴- در صورتی که دستگاه نظارت مواردی از عدم رعایت مشخصات فنی، نقشه‌ها و مدارک دیگر فنی قرارداد را در اجرای کارها مشاهده کند، با ارسال اخطاریه‌ای، اصلاح کارهای معیوب را در مدت مناسبی که با توجه به حجم و نوع کار تعیین می‌نماید از پیمانکار می‌خواهد. اگر پس از مهلت تعیین شده پیمانکار نسبت به اصلاح کارها اقدام نکند، کارفرما می‌تواند خودش کارهای معیوب را اصلاح نماید و هزینه‌های مربوطه را ۱۵٪+ (به اضافه پانزده درصد) از مطالبات پیمانکار کسر نماید. در صورتی که عدم توجه به اخطار دستگاه نظارت برای اصلاح هر کار معیوب از سوی پیمانکار تکرار شود، کارفرما می‌تواند قرارداد را فسخ نماید.
- ۳۱-۵- کارفرما در مدت اجرای قرارداد، هر موقع که لازم بداند، توسط نمایندگان خود عملیات پیمانکار را بازرسی می‌کند. پیمانکار موظف است که هر نوع اطلاعات و مدارکی را که مورد نیاز باشد، در اختیار نمایندگان کارفرما بگذارد و تسهیلات لازم را برای انجام این بازرسی‌ها فراهم سازد.
- ۳۱-۶- کارفرما در طول مدت قرارداد می‌تواند نسبت به تغییر دستگاه نظارت اقدام نماید و به نحو مقتضی به اطلاع پیمانکار رسانده شود.

ماده ۳۲) مهندس ناظر

- ۳۲-۱- مهندس ناظر که نماینده دستگاه نظارت در کارگاه است وظیفه دارد که با توجه به اسناد و مدارک قرارداد، در اجرای کار، نظارت و مراقبت دقیق به عمل آورد و مصالح و تجهیزاتی را که باید به مصرف برسد، براساس نقشه‌ها و مشخصات فنی مورد رسیدگی و آزمایش قرار دهد و هرگاه عیب و نقصی در آنها یا در نحوه مهارت کارکنان یا چگونگی کار مشاهده کند، دستور رفع آنها را به پیمانکار بدهد همچنین هرگاه بعضی از ماشین‌آلات معیوب باشد به طوری که نتوان با آنها کار را طبق مشخصات فنی انجام داد، مهندس ناظر تعمیر یا تعویض و یا تغییر آنها را از پیمانکار می‌خواهد هرگونه دستوری که از طرف مهندس ناظر به پیمانکار داده می‌شود، به مثابه دستورهای داده شده توسط دستگاه نظارت است و پیمانکار ملزم به اجرای آنهاست.
- ۳۲-۲- مهندس ناظر، به هیچ وجه، حق ندارد که از تعهدات پیمانکار بکاهد یا موجب تمدید مدت قرارداد یا پرداخت اضافی به پیمانکار شود یا هر نوع دستور تغییر کاری را صادر کند.
- ۳۲-۳- پیمانکار مکلف است که دستورهای مهندس ناظر را در حدود مفاد این ماده اجرا نماید، مگر در مواردی که آنها را بر خلاف اسناد و مدارک قرارداد تشخیص دهد که در این صورت، موظف است موضوع را به دستگاه نظارت کتباً گزارش نماید و کسب تکلیف کند هرگاه دستگاه نظارت موضوع را فیصله ندهد، نظر کارفرما در آن مورد قاطع می‌باشد.
- ۳۲-۴- با وجود نظارتی که از طرف مهندس ناظر در اجرای کارها به عمل می‌آید، کارفرما و دستگاه نظارت حق دارد مصالح مصرفی و کارهای انجام یافته را مورد رسیدگی قرار دهند و اگر مشخصات آنها را مغایر نقشه‌ها و مشخصات فنی تشخیص دهند، پیمانکار متعهد است مصالح و کارهای معیوب را به هزینه خود تعویض نماید. به هر حال، نظارت مهندس ناظر از مسئولیت‌های پیمانکار نمی‌کاهد و سلب حق از کارفرما و دستگاه نظارت نمی‌کند.

فصل چهارم

تضمین، پرداخت، تحویل کار

ماده ۳۳) تضمین انجام تعهدات

- همزمان با ابلاغ قرارداد برای تضمین انجام تعهدات ناشی از آن، پیمانکار باید ضمانتنامه ای معادل ۵٪ (پنج درصد) مبلغ اولیه قرارداد، صادر شده از طرف بانک مورد قبول کارفرما تسلیم کارفرما کند. ضمانتنامه یاد شده باید تا یک ماه پس از تاریخ تحویل موقت موضوع قرارداد معتبر باشد. تا هنگامی که تحویل موقت انجام نشده است، پیمانکار مکلف است برای تمدید ضمانتنامه یاد شده اقدام کند و اگر تا ۱۵ روز پیش از انقضای مدت اعتبار ضمانتنامه، پیمانکار موجبات تمدید آن را فراهم نکرده و ضمانتنامه تمدید نشود، کارفرما حق دارد که مبلغ ضمانت نامه را از بانک ضامن دریافت کند و وجه آن را به جای ضمانتنامه به رسم وثیقه نزد خود نگه دارد. کارفرما تضمین انجام تعهدات را پس از تصویب صورت‌مجلس تحویل موقت، با توجه به تبصره یک این ماده آزاد می‌کند.
- تبصره ۱:** حداکثر تا یک ماه پس از تحویل موقت، آخرین صورت وضعیت موقت طبق ماده ۳۶ (پرداخت‌ها)، بدون منظور داشتن مصالح پایکار تنظیم می‌شود. هرگاه براساس این صورت وضعیت پیمانکار بدهکار نباشد یا جمع بدهی او از نصف کسور تضمین حسن انجام کار کمتر باشد، ضمانتنامه انجام تعهدات بی‌درنگ آزاد می‌شود. ولی هرگاه میزان بدهی پیمانکار از نصف کسور تضمین حسن انجام کار بیشتر باشد، ضمانتنامه انجام تعهدات برحسب مورد طبق شرایط تعیین شده در ماده ۳۸ (صورت وضعیت قطعی و تسویه حساب نهایی) آزاد می‌شود.
- تبصره ۲:** در صورتی که تمام یا قسمتی از تضمین انجام تعهدات به صورت نقد نزد کارفرما باشد یا با رعایت مقررات به جای ضمانتنامه بانکی از انواع دیگر اوراق بهادار استفاده شود، چگونگی گرفتن تضمین و استرداد آن در هر مورد، طبق شرایطی است که در این قرارداد برای ضمانتنامه بانکی تعیین شده است.

ماده ۳۴) تضمین حسن انجام کار

- از مبلغ هر پرداخت به پیمانکار، معادل ۱۰٪ (ده درصد) به عنوان تضمین حسن انجام کار کسر و در حساب سپرده نزد کارفرما نگهداری می‌شود ۵۰٪ (پنجاه درصد) این مبلغ پس از تصویب صورت وضعیت قطعی طبق ماده ۳۸ (صورت وضعیت قطعی و تسویه حساب نهایی) و ۵۰٪ (پنجاه درصد) دیگر آن پس از تحویل قطعی، با رعایت مواد ۴۰ (مسئولیت‌های دوره تضمین) و ۳۸ (صورت وضعیت قطعی و تسویه حساب نهایی) مسترد می‌گردد.

ماده ۳۵) پیش پرداخت

چنانچه در شرایط خصوصی قرارداد پیش بینی گردیده باشد، کارفرما به منظور تقویت بنیه مالی پیمانکار و جهت شروع به کار و تهیه و تأمین مصالح، ابزارآلات، وسایل و امکانات موردنیاز و اجرای عملیات موضوع قرارداد پس از مبادله قرارداد به تقاضای پیمانکار و تأیید دستگاه نظارت، مبلغی را به عنوان پیش پرداخت و در مقابل دریافت ضمانت نامه بانکی، به پیمانکار پرداخت خواهد شد که این مبلغ متناسباً و تا تسویه کامل از صورت حساب های وی (پیمانکار) کسر خواهد شد.

تبصره: شرایط و نحوه پرداخت مبلغ پیش پرداخت در شرایط خصوصی درج شده است.

ماده ۳۶) پرداخت ها

۱-۳۶- در آخر هر ماه، پیمانکار، وضعیت کارهای انجام شده از شروع کار تا آن تاریخ را که طبق نقشه های اجرایی، دستورکارها و صورت جلسه ها می باشد را اندازه گیری می نماید و مقدار مصالح و تجهیزات پایکار را تعیین می کند، سپس براساس فهرست بهای منضم به قرارداد، مبلغ صورت وضعیت را محاسبه کرده و آنرا در آخر ماه تسلیم مهندس ناظر می نماید. دستگاه نظارت، صورت وضعیت پیمانکار را از نظر تطبیق با اسناد و مدارک قرارداد کنترل کرده و در صورت لزوم با تعیین دلیل اصلاح می نماید و آن را در مدت حداکثر ۱۰ (ده) روز کاری از تاریخ دریافت از سوی مهندس ناظر برای کارفرما ارسال می نماید و مراتب را نیز به اطلاع پیمانکار می رساند. کارفرما صورت وضعیت کنترل شده از سوی دستگاه نظارت را رسیدگی کرده و بعد از کسر وجوهی که بابت صورت وضعیت های موقت قبلی پرداخت شده است و همچنین اعمال کسور قانونی و کسور متعلقه طبق قرارداد، باقیمانده مبلغ را به پیمانکار پرداخت می کند. با پرداخت صورت وضعیت موقت، تمام کارها و مصالح و تجهیزات که در صورت وضعیت مزبور درج گردیده است متعلق به کارفرما است. لیکن به منظور اجرای بقیه کارهای موضوع قرارداد به رسم امانت تا موقع تحویل موقت در اختیار پیمانکار قرار می گیرد.

مقادیر درج شده در صورت وضعیت های موقت و پرداخت هایی که بابت آنها به عمل می آید جنبه موقت و علی الحساب دارد و هر نوع اشتباه اندازه گیری و محاسباتی و نظایر اینها، در صورت وضعیت های بعدی یا در صورت وضعیت قطعی، اصلاح و رفع می شود. به منظور ایجاد امکان برای تهیه، رسیدگی و تصویب صورت وضعیت قطعی در مهلت های تعیین شده در ماده ۳۸ (صورت وضعیت قطعی و تسویه حساب نهایی) پیمانکار باید ضمن اجرای کار و پس از اتمام هر یک از اجزای آن، نسبت به تهیه متره های قطعی و ارائه آنها به دستگاه نظارت برای رسیدگی همراه با صورت جلسه ها و مدارک مربوطه اقدام نماید، این اسناد باید در تهیه صورت وضعیت های موقت نیز مورد استفاده قرار گیرد.

تبصره ۱: هرگاه به عللی صورت وضعیت ارسالی از طرف دستگاه نظارت مورد تأیید کارفرما قرار نگیرد، صورت وضعیت را همراه با دلایل رد آن، برای تصحیح به دستگاه نظارت یا پیمانکار عودت می دهد.

تبصره ۲: هرگاه پیمانکار نسبت به صورت وضعیت اعاده شده معترض باشد، اعتراض خود را با ذکر دلیل، حداکثر ظرف یک هفته به کارفرما اعلام می کند تا مورد رسیدگی قرار گیرد.

ماده ۳۷) تحویل موقت

الف) پس از آنکه عملیات موضوع قرارداد تکمیل گردید و کار آماده بهره برداری شد، پیمانکار از دستگاه نظارت تقاضای تحویل موقت می کند و نماینده خود را برای عضویت در هیأت تحویل معرفی می نماید. دستگاه نظارت به درخواست پیمانکار رسیدگی می کند و در صورت تأیید، ضمن تعیین تاریخ آمادگی کار برای تحویل موقت، تقاضای تشکیل هیأت تحویل موقت را از کارفرما می نماید. کارفرما به گونه ای ترتیب کار را فراهم می کند که هیأت تحویل، حداکثر در مدت ۲۰ روز از تاریخ آمادگی کار که به تأیید دستگاه نظارت رسیده است در محل کار حاضر شود و برای تحویل موقت اقدام نماید. اگر به نظر دستگاه نظارت عملیات موضوع قرارداد آماده بهره برداری نباشد، ظرف مدت هفت روز از دریافت تقاضای پیمانکار، نواقص و کارهایی را که باید پیش از تحویل موقت تکمیل شود به اطلاع پیمانکار می رساند.

هیأت تحویل موقت، متشکل از: نماینده کارفرما - نماینده دستگاه نظارت - نماینده پیمانکار خواهد بود. کارفرما تاریخ و محل تشکیل هیأت را به اطلاع دستگاه نظارت و پیمانکار می رساند و تا تشکیل هیأت، دستگاه نظارت برنامه انجام آزمایش هایی را که برای تحویل کار لازم است تهیه و به پیمانکار ابلاغ می کند تا آن قسمت از وسایل را که تدارک آنها طبق اسناد و مدارک قرارداد به عهده اوست برای روز تشکیل هیأت در محل کار آماده کند. پیمانکار موظف است که تسهیلات لازم را برای هیأت تحویل، فراهم آورد.

آزمایش های لازم به تشخیص و با نظر اعضای هیأت در محل انجام می شود و نتایج آن در صورت مجلس تحویل موقت درج می گردد. بجز آزمایش هایی که طبق اسناد و مدارک قرارداد هزینه آن به عهده پیمانکار است هزینه آزمایش ها را کارفرما پرداخت می کند. هرگاه هیأت تحویل، عیب و نقصی در کارها مشاهده نکند اقدام به تنظیم صورت مجلس تحویل موقت می نماید. صورت مجلس تحویل موقت به همراه نتیجه آزمایش های انجام شده از طریق کارفرما به پیمانکار ابلاغ می گردد.

هرگاه هیأت تحویل موقت، عیب و نقصی در کارها مشاهده نماید، اقدام به تنظیم صورت مجلس تحویل موقت با تعیین مهلتی برای رفع نقص می کند و فهرستی از نقایص و معایب کارها و عملیات ناتمام و آزمایش هایی که نتیجه آن بعداً معلوم می شود را تنظیم و ضمیمه صورت مجلس تحویل موقت می نماید و نسخه ای از آنها را از طریق کارفرما به پیمانکار ابلاغ می نماید. پس از اعلام رفع نقص از جانب پیمانکار، دستگاه نظارت به اتفاق نماینده کارفرما دوباره عملیات را بازدید می کند و اگر براساس فهرست نقایص تعیین شده هیچگونه عیبی باقی نمانده باشد، دستگاه نظارت صورت مجلس گواهی رفع نقایص و معایب را که به امضای نماینده کارفرما، دستگاه نظارت و پیمانکار رسیده است همراه نتایج آزمایش های خواسته شده، برای کارفرما ارسال می کند تا پس از تأیید کارفرما به پیمانکار ابلاغ شود. اگر به تشخیص کارفرما، حضور نماینده او در بازدید از کار و گواهی رفع نقص ضروری نباشد، به دستگاه نظارت نمایندگی می دهد تا به جای نماینده کارفرما اقدام کند.

تاریخ تحویل موقت، تاریخ تشکیل هیأت در محل و تحویل کار به کارفرماست که در صورت مجلس تحویل موقت درج می شود تاریخ شروع دوره تضمین تاریخ تحویل موقت است به شرط آنکه هیأت تحویل هیچگونه نقصی در کار مشاهده نکند یا نقایص در مهلتی که از طرف هیأت تعیین شده است رفع شود. اگر زمانی که پیمانکار صرف رفع نقایص می کند بیش از مهلت تعیین شده باشد تاریخ تحویل موقت، همان تاریخ تشکیل هیأت و تحویل کار به کارفرماست ولی تاریخ شروع دوره تضمین، تاریخ رفع نقص است که به تأیید دستگاه نظارت رسیده باشد.

اگر هیأت تحویل موقت دیرتر از موعد مقرر (۲۰ روز از تاریخ اعلام آمادگی کار از سوی پیمانکار که به تأیید دستگاه نظارت رسیده است) در محل حاضر شود و برای تحویل موقت اقدام نماید، تاریخ تحویل موقت، تاریخ تشکیل هیأت در محل و تحویل کار به کارفرماست. در این حالت، اگر هیأت نقصی در کار مشاهده نکند یا نقایص در مهلتی که از سوی هیأت تعیین شده است رفع شود، تاریخ شروع دوره تضمین ۲۰ روز پس از تاریخ اعلام آمادگی کار از سوی پیمانکار به تأیید دستگاه نظارت رسیده است می باشد، مگر آنکه زمانی که پیمانکار صرف رفع نقص می کند بیش از مهلت تعیین شده باشد که در این صورت تاریخ شروع دوره تضمین، برابر تاریخ رفع نقص که به تأیید دستگاه نظارت رسیده است منتهای مدت تأخیر تشکیل هیأت در محل (نسبت به مهلت ۲۰ روز) می باشد.

(ب) در صورتی که در اسناد و مدارک قرارداد برای تکمیل و تحویل موقت قسمت های مستقلی از قرارداد زمان های مجزایی پیش بینی شده باشد، یا به نظر کارفرما، بهره برداری از قسمت های مستقلی از قرارداد پیش از تکمیل کل قرارداد مورد نیاز باشد، کارفرما می تواند قسمت های پیشگرفته را تحویل موقت گرفته و اقدام های پس از تحویل موقت مانند آزاد نمودن تضمین انجام تعهدات، شروع دوره تضمین، تحویل قطعی، استرداد کسور تضمین حسن انجام کار را به تناسب آن قسمت از قرارداد تحویل موقت گردیده است طبق اسناد و مدارک قرارداد به صورت مستقل انجام می دهد.

(ج) اگر با توجه به بند "الف" ماده ۲۹ (تغییر مقادیر کار، قیمت های جدید، تعدیل نرخ پیمان) عملیات موضوع قرارداد تا حد ۱۲۵ درصد مبلغ اولیه قرارداد انجام شود ولی کارهای اجرا شده قابل بهره برداری نباشد و پیمانکار برای ادامه کار موافقت نکند، کارفرما طبق ماده ۴۷ (خاتمه قرارداد) به قرارداد خاتمه می دهد.

(د) در صورتیکه عملیات موضوع قرارداد طبق این ماده آماده تحویل موقت شود ولی پیمانکار تقاضای تحویل کار را نکند، دستگاه نظارت آماده بودن کار برای تحویل موقت را به کارفرما اعلام می نماید تا کارفرما طبق این ماده برای تشکیل هیأت و تحویل موقت کار اقدام کند. اگر پس از ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ کارفرما، پیمانکار نماینده خود را برای تحویل موقت معرفی نکند، کارفرما با تأمین دلیل نسبت به تحویل موقت موضوع قرارداد، طبق این ماده اقدام می نماید. در این حالت، پیمانکار حق هیچگونه اعتراضی را در این مورد ندارد.

(ه) پس از تقاضای پیمانکار برای تحویل موقت در صورتی که آماده بودن کار برای تحویل موقت مورد تأیید دستگاه نظارت باشد ولی تدارکات لازم برای راه اندازی و انجام آزمایش های مورد نیاز مانند آب و برق که باید از سوی کارفرما تأمین شود فراهم نباشد، نحوه تحویل موقت و تحویل قطعی و آزاد کردن تضمین های پیمانکار با رعایت حقوق طرفین قرارداد طبق نظر کارفرما انجام خواهد شد و پیمانکار در این خصوص حق هیچگونه اعتراضی ندارد.

(و) پیمانکار موظف است که پس از تحویل موقت، تمام وسایل، ماشین آلات و ابزار و مصالح اضافی متعلق به خود در محل های تحویلی کارفرما را ظرف مدت مناسبی که مورد قبول دستگاه نظارت باشد از محلهای یاد شده خارج کند به علاوه پیمانکار باید ظرف مدت معینی که توسط دستگاه نظارت تعیین می شود ساختمان ها و تأسیسات موقتی را که برای اجرای کار در محل های تحویلی کارفرما ساخته است تخریب یا پیاده کند و مصالح و مواد زاید آن را از محل کار خارج و کارگاه را به هزینه خود تمیز کند. در غیر اینصورت کارفرما می تواند برای خارج نمودن آنها به هر نحو که مقتضی بداند عمل نماید و هزینه های آن را به اضافه پانزده درصد (۱۵٪+) بعنوان خسارت به حساب بدهکاری پیمانکار منظور دارد در این صورت پیمانکار حق اعتراض نسبت به اقدام کارفرما و ادعای ضرر و زیان به اموال و داراییهای خود را ندارد.

با توجه به اینکه مالکیت ساختمان های پیش ساخته و مصالح بازیافتی و قطعات پیش ساخته ساختمان ها و تأسیسات تجهیز کارگاه که به وسیله پیمانکار در محل های تحویلی کارفرما نصب یا احداث شده است. متعلق به پیمانکار است هرگاه تمام یا قسمتی از این ساختمان ها و تأسیسات موقت پیمانکار مورد احتیاج کارفرما باشد با توجه به اینکه در این حالت نباید وجهی بابت برچیدن ساختمان ها و تأسیسات یاد شده به پیمانکار پرداخت شود، قیمت آن با تراضی طرفین تعیین و به کارفرما فروخته و تحویل می شود.

تبصره ۱: در صورتیکه کارفرما جهت تجهیز کارگاه ساختمان، تجهیزات و ... به پیمانکار تحویل نماید نسبت به دریافت اجرت المثل از پیمانکار طبق شرایط خصوصی مندرج در قرارداد اقدام می گردد.

تبصره ۲: پیمانکار متعهد است ساختمان، کانکس و بطور کلی محل هایی را که جهت تجهیز کارگاه تحویل گرفته پس از تحویل موقت و رفع نواقص احتمالی نسبت به استرداد و تحویل آن به کارفرما اقدام نماید. در غیر اینصورت کارفرما مجاز است تا زمان تحویل ۳ برابر اجرت المثل مربوطه را بعنوان خسارت عدم انجام تعهدات از مطالبات و یا تضامین کسر و برداشت کند.

ماده ۳۸) صورت وضعیت قطعی و تسویه حساب نهایی

با توجه به اینکه کلیه پرداخت هایی که به پیمانکار طی مدت قرارداد پرداخت می گردد جنبه علی الحساب و غیر قطعی دارد، پیمانکار باید حداکثر تا یک ماه از تاریخ تحویل موقت، صورت وضعیت قطعی کارهای انجام شده را براساس اسناد و مدارک قرارداد (بدون منظور نمودن مصالح و تجهیزات پایکار) تهیه کند و برای رسیدگی به دستگاه نظارت تسلیم نماید. دستگاه نظارت صورت وضعیت دریافت شده را رسیدگی نموده و ظرف مدت سه ماه برای تصویب کارفرما ارسال می نماید.

کارفرما صورت وضعیت دریافت شده را ظرف مدت ۲ ماه از تاریخ وصول رسیدگی می کند و نظر نهایی خود را ضمن ارسال یک نسخه از آن به پیمانکار، اعلام می دارد.

در صورتی که پیمانکار، ظرف مهلت تعیین شده، برای تهیه صورت وضعیت قطعی اقدام نکند، با تأیید کارفرما، دستگاه نظارت به هزینه پیمانکار، اقدام به تهیه آن می کند و بعد از امضای پیمانکار برای تصویب کارفرما ارسال می دارد. در صورتی که پیمانکار از امضای صورت وضعیت خودداری کند، دستگاه نظارت بدون امضای پیمانکار، صورت وضعیت را برای کارفرما می فرستد.

در حالتی که پیمانکار، صورت وضعیت را قبلاً امضا نموده است اگر اعتراضی نسبت به نظر کارفرما داشته باشد یا در حالتی که صورت وضعیت را قبلاً امضا نکرده است و نسبت به نظر کارفرما اعتراض دارد، اعتراض خود را حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ وصول صورت وضعیت با ارائه دلیل و مدرک، یکجا به اطلاع کارفرما می رساند. کارفرما حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ وصول نظر پیمانکار، به موارد اعتراض رسیدگی می کند و قبول یا رد آنها را اعلام می نماید.

پیمانکار می تواند برای تعیین تکلیف آن قسمت از اعتراض خود که مورد قبول کارفرما واقع نمی شود حداکثر ظرف مدت یکماه از تاریخ اعلام نظر کارفرما طبق ماده ۵۲ (حل اختلاف) اقدام نماید. بدیهی است در صورت عدم اقدام طبق ماده ۵۲ پس از مهلت مقرر حق طرح هرگونه ادعایی را نخواهد داشت.

در صورتی که پیمانکار ظرف مدت تعیین شده به صورت وضعیت اعتراض نکند، صورت وضعیت قطعی از طرف پیمانکار قبول شده تلقی می شود. مفادیر کارها که به ترتیب بالا در صورت وضعیت قطعی منظور می شود، به تنهایی قاطع است و ماخذ تسویه حساب قرار می گیرد، هرچند که بین آنها و مفادیری که در صورت وضعیت های موقت منظور گردیده است، اختلاف باشد.

تبصره ۱: از آنجائیکه همزمان با بررسی صورت وضعیت قطعی توسط کارفرما و دستگاه نظارت کلیه وجوه ناشی از تعدیل آحاد بهای مصالح، تجهیزات و ماشین آلات تحویلی کارفرما به پیمانکار، مصالح و تجهیزات احتمالی مورد نیاز کارفرما، جرائم، پاداش ها و مبلغ جبران خسارات و ... نیز مورد بررسی و اعمال قرار می گیرد. لذا صورت وضعیت قطعی بمنزله صورت حساب نهایی و تسویه حساب قرارداد تلقی می گردد و برای طرفین قطعی می باشد و هرگونه اعتراض و ادعایی در مورد آن بی تأثیر می باشد. هرگاه با توجه به صورت وضعیت قطعی تصویب شده و سایر حساب های پیمانکار، پیمانکار بدهکار نباشد، پنجاه درصد تضمین حسن انجام کار آزاد می شود.

تبصره ۲: در مواردی که طبق مواد ۴۵ یا ۴۸ پس از فسخ یا خاتمه قرارداد، اقدام به تهیه صورت وضعیت قطعی می شود، مهلت تهیه صورت وضعیت قطعی، به ترتیب از تاریخ صورت برداری یا تاریخ تحویل کارهای انجام شده می باشد.

ماده ۳۹) تحویل قطعی

در پایان دوره تضمین تعیین شده در ماده ۵ موافقتنامه، کارفرما بنا به تقاضای پیمانکار و تأیید دستگاه نظارت، اعضای هیات تحویل قطعی و تاریخ تشکیل هیات را، به همان گونه که در ماده ۳۷ برای تحویل موقت پیش بینی شده است، معین و به پیمانکار ابلاغ می کند هیات تحویل قطعی، پس از بازدید کارها، هرگاه عیب و نقصی که ناشی از کار پیمانکار باشد مشاهده ننماید، موضوع قرارداد را تحویل قطعی می گیرد و بی درنگ صورت جلسه آن را تنظیم و برای کارفرما ارسال می کند و نسخه ای از آن را تا ابلاغ از سوی کارفرما، به پیمانکار می دهد و سپس کارفرما تصویب تحویل قطعی کار را به پیمانکار ابلاغ می نماید.

تبصره ۱: هرگاه هیات تحویل قطعی، عیب و نقصی ناشی از کار پیمانکار مشاهده کند، برای رفع آنها طبق ماده ۴۰ (مسئولیت های دوره تضمین) رفتار می شود.

تبصره ۲: اگر پیمانکار در پایان دوره تضمین تعیین شده در ماده ۵ موافقتنامه، تقاضای تحویل قطعی کار را ننماید، مکلف به رفع نواقص ناشی از کار خود که تا تاریخ تقاضای تحویل قطعی بروز کرده است می باشد و تاریخ تقاضای پیمانکار ملاک اقدامات مربوط به تحویل قطعی است.

تبصره ۳: اگر کارفرما با وجود تقاضای پیمانکار، اقدام به اعزام هیات تحویل نکند و این تأخیر بیش از دو ماه به طول انجامد و پس از درخواست مجدد پیمانکار و انقضای یک ماه از تاریخ تقاضای مجدد کارفرما در این زمینه اقدامی نکند، عملیات موضوع قرارداد تحویل قطعی شده تلقی می گردد و باید اقدامات پس از تحویل قطعی در مورد آن انجام شود.

ماده ۴۰) مسئولیت های دوره تضمین

اگر در دوره تضمین، معایب و نواقصی در کار ببیند که ناشی از کار پیمانکار باشد، پیمانکار مکلف است که آن معایب و نواقص را به هزینه خود رفع کند. برای این منظور، کارفرما مراتب را با ذکر معایب و نواقص و محل آنها به پیمانکار ابلاغ می کند و پیمانکار باید حداکثر ۱۵ روز پس از ابلاغ کارفرما، شروع به رفع معایب و نواقص کند و آنها را طی مدتی که مورد قبول کارفرماست، رفع نماید.

هرگاه پیمانکار در انجام این تعهد قصور ورزد یا مسامحه کند، کارفرما حق دارد آن معایب را خودش یا به تریبی که مقتضی بداند رفع نماید و هزینه آن را ۱۵٪+ (به اضافه پانزده درصد) از محل تضمین پیمانکار یا هر نوع مطالبات و سپرده ای که پیمانکار نزد او دارد، برداشت نماید.

هزینه های حفاظت، نگهداری و بهره برداری کارهای تحویل موقت شده در دوره تضمین به عهده کارفرماست.

فصل پنجم

حوادث قهری، فسخ، ختم، تعلیق، هزینه تسریع کار، خسارت تأخیر، تسویه حساب، حل اختلاف

ماده ۴۱) بروز حوادث قهری

۴۱-۱- در رابطه با موضوع این قرارداد، فورس ماژور، یعنی کلیه موانع غیرقابل پیش بینی و نیروهای قهریه ای که هر یک از طرفین را از اجرای تعهدات قراردادی خود باز می دارد (از قبیل جنگ، حوادث قهری و ...)، مشروط بر آنکه مانع مذکور خارج از حیطه اقتدار آن طرف باشد.

۴۱-۲- طرفی که در نتیجه فورس ماژور از اجرای کار باز داشته شده است، باید فوراً طرف دیگر را مطلع سازد و کلیه اقدامات لازم و ممکن را جهت رفع آن و ادامه کار انجام دهد.

۴۱-۳- در صورتیکه وضعیت فورس ماژور بر قرارداد حاکم گردد، طرفین با یکدیگر مذاکره نموده و نسبت به تعیین مؤثرترین راه حل مسئله با در نظر گرفتن شرایط و الزامات قرارداد اقدام خواهند نمود.

۴۱-۴- در صورت ادامه وضعیت فورس ماژور بمدت نه ماه بدون وقفه و عدم توافق طرفین در رابطه با ادامه قرارداد، خاتمه یافته تلقی می گردد.

۴۱-۵- پیمانکار و کارفرما مسئول جبران خسارات ناشی از وقوع فورس ماژور نخواهند بود.

ماده ۴۲) منع مداخله مدیران و کارکنان کارفرما

شرکت هایی که ۵٪ (پنج درصد) یا بیشتر سهام یا سرمایه یا منافع آن متعلق به یکی از اعضاء هیأت مدیره یا یکی از معاونت ها و مدیران شرکت فولادمبارکه باشد یا اینکه ۲۰٪ (بیست درصد) یا بیشتر سهام یا سرمایه یا منافع آن متعلق به چند نفر از اشخاص فوق الذکر باشد به استثنای شرکت هایی که تعداد صاحبان سهام آن یکصد و پنجاه نفر و یا بیشتر باشد مشروط براینکه هیچیک از اشخاص مذکور در فوق بیش از ۵٪ (پنج درصد) از کل سهام آنرا نداشته باشد، نمی توانند با شرکت فولادمبارکه معامله یا قرارداد منعقد نمایند.

تبصره ۱: پدر، مادر، برادر، خواهر، همسر، اولاد بلافصل، عروس، داماد اشخاص فوق الذکر نمی توانند با شرکت فولادمبارکه معامله انجام دهند. همچنین شرکت هایی که اقرباء فوق الذکر بیش از ۵٪ (پنج درصد) سهم را دارا باشند یا دارای سمت (مدیرعامل، عضو هیأت مدیره و بازرسی) باشند نمی توانند با شرکت فولادمبارکه معامله یا قراردادی منعقد نمایند.

تبصره ۲: هیچ یک از ناظرین مستقیم قرارداد (نمایندگان کارفرما یا نمایندگان دستگاه نظارت) نباید با اعضاء هیأت مدیره، مدیرعامل و سهامداران بیش از ۲۰٪ (بیست درصد) شرکت های طرف قرارداد قرابت نسبی یا سببی تا طبقه دوم از درجه دوم داشته باشند و پیمانکار و ناظرین مکلف اند در صورت وجود چنین قرابتی مراتب را کتباً به کارفرما جهت تغییر ناظر مقیم اعلام نمایند.

تبصره ۳: در صورت تخلف از مفاد این ماده و تبصره های ذکر شده، کارفرما مجاز است قرارداد را به ترتیب مندرج در ماده ۴۴ (موارد فسخ قرارداد) بصورت یکجانبه فسخ و ضمانتنامه انجام تعهدات پیمانکار بنفع خود ضبط و برداشت نماید. ضمناً کارفرما می تواند در صورت احراز تخلف حتی پس از اتمام قرارداد همچنین نسبت به ضبط ضمانتنامه انجام تعهدات اقدام نماید.

تبصره ۴: هرگاه اشخاص ذکر شده (مدیران، معاونان، اعضاء هیأت مدیره، ناظرین قرارداد) خلاف ماده فوق الذکر و تبصره های فوق عمل نمایند و قرابت خود را کتمان نمایند علاوه بر مسئولیت کیفری که (برحسب مورد برابر مقررات موضوعه خواهند داشت) مرتکب تخلف اداری شده و در صورت بروز خسارت به کارفرما به همراه پیمانکار متضامناً مسئول جبران خسارت وارده خواهند بود.

ماده ۴۳) حقوق انحصاری ثبت شده

پیمانکار کارفرما را در مقابل تمام دعاوی، خسارت ها و مطالبات مربوط به نقض احتمالی حقوق ثبت شده، تألیفات، علائم یا نام های تجاری و دیگر حقوق حمایت شده که در اجرای موضوع قرارداد ایجاد شود، مصون می دارد.

ماده ۴۴) موارد فسخ قرارداد

کارفرما می تواند در صورت تحقق هر یک از موارد زیر قرارداد را به صورت یکجانبه و بدون مراجعه به مراجع قضایی با رعایت ماده ۴۵ فسخ نماید:

- ۴۴-۱- انحلال شرکت پیمانکار
- ۴۴-۲- تقاضای ورشکستگی شرکت پیمانکار و یا صدور حکم ورشکستگی پیمانکار یا توقیف ماشین آلات و اموال پیمانکار از سوی محاکم قضایی، به گونه ای که موجب توقف یا کندی پیشرفت کار شود.
- ۴۴-۳- تأخیر بیش از یک ماه در پرداخت دستمزد کارگران.
- ۴۴-۴- هرگاه ثابت شود که پیمانکار برای تحصیل قرارداد یا اجرای آن به عوامل کارفرما حق العمل، پاداش یا هدایایی داده است، یا واسطه های آنها را در منافع خود سهیم کرده باشد یا پیمانکار مشمول موارد مندرج در ماده ۴۲ و تبصره های آن گردد.
- ۴۴-۵- اخذ نمره ارزیابی عملکرد و یا ایمنی کمتر از حداقل تعیین شده طبق دستورالعملهای مربوطه در ۳ دوره متوالی
- ۴۴-۶- عدم انجام باموقع هر یک از تعهدات مندرج در قرارداد، پس از ۳ بار اخطار کتبی دستگاه نظارت.
- ۴۴-۷- واگذاری قرارداد به شخص ثالث بدون موافقت کتبی کارفرما
- ۴۴-۸- تأخیر در تحویل گرفتن کارگاه برای شروع عملیات موضوع قرارداد، بیش از ۳۰ روز.
- ۴۴-۹- تأخیر در ارائه برنامه زمانی تفصیلی به مدت بیش از نصف مهلت تعیین شده برای تسلیم آن.
- ۴۴-۱۰- تأخیر در تجهیز کارگاه برای شروع عملیات موضوع قرارداد، بیش از نصف مدت تعیین شده در ماده مدت قرارداد.
- ۴۴-۱۱- تأخیر در شروع عملیات موضوع قرارداد، بیش از یک دهم مدت اولیه قرارداد یا دو ماه، هر کدام که کمتر است.
- ۴۴-۱۲- تأخیر در اتمام هر یک از کارهای پیش بینی شده در برنامه زمانی تفصیلی، بیش از نصف مدت تعیین شده برای آن کار.
- ۴۴-۱۳- تأخیر در اتمام کار به مدت بیش از یک چهارم مدت قرارداد.
- ۴۴-۱۴- عدم شروع کار پس از رفع وضعیت قهری و ابلاغ شروع کار از سوی کارفرما.
- ۴۴-۱۵- بدون سرپرست گذاشتن کارگاه یا تعطیل کردن کار، بدون اجازه کارفرما، بیش از ۱۵ روز
- ۴۴-۱۶- عدم انجام دستور دستگاه نظارت برای اصلاح کارهای انجام شده معیوب.

ماده ۴۵) اقدامات فسخ قرارداد

۴۵-۱- در صورت تحقق یک یا چند مورد از موارد درج شده در ماده ۴۴ (موارد فسخ قرارداد)، کارفرما (دستگاه نظارت) قرارداد را مشمول فسخ تشخیص دهد، نظر خود را با ذکر مواردی که به استناد آن پیمانکار را مشمول فسخ می داند، کتباً به پیمانکار ابلاغ می نماید.

۴۵-۲- پیمانکار مکلف است که در مدت ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ کارفرما، در صورتی که دلایلی حاکی از عدم انطباق نظر کارفرما با موارد اعلام شده داشته باشد، مراتب را به اطلاع کارفرما برساند. اگر ظرف مدت تعیین شده، پاسخی از سوی پیمانکار نرسد یا کارفرما دلایل ارائه شده را مردود بداند، مراتب فسخ قرارداد کتباً به پیمانکار ابلاغ می گردد.

ماده ۴۶) اقدامات پس از ابلاغ فسخ قرارداد

- ۴۶-۱- کارفرما همزمان با فسخ قرارداد تضمین انجام تعهدات و تضمین حسن انجام کار کسر شده را به نفع خود ضبط و برداشت می کند و بی درنگ کارگاه و تاسیسات و ساختمان های موقت، مصالح و تجهیزات، ماشین آلات و ابزار و تمام تدارکات موجود در آن در اختیار می گیرد و برای حفاظت آن اقدام لازم را معمول می دارد. همچنین از پیمانکار دعوت می کند که ظرف یک هفته نماینده ای برای صورت برداری و صورت مجلس کارهای انجام شده و تمام مصالح و تجهیزات، ماشین آلات و ابزار و تدارکات دیگری که در کارگاه موجود است، معرفی نماید. هرگاه پیمانکار از معرفی نماینده ظرف مدت تعیین شده خودداری نماید یا نماینده معرفی شده از جانب او در موعد مقرر برای صورت برداری حاضر نشود، کارفرما نسبت به تأمین دلیل وفق مقررات، برای صورت برداری اقدام می نماید و پیمانکار حق هیچگونه اعتراضی در این مورد ندارد. پس از صورت برداری، پیمانکار بی درنگ، اقدام به تهیه صورت وضعیت قطعی از کارهای انجام شده می کند.
- ۴۶-۲- کارفرما تاسیسات و ساختمان های موقتی که در کارگاه احداث می شود را با توجه به این که در مالکیت خودش می باشد در اختیار می گیرد. اگر تاسیسات و ساختمان های پیش گفته در خارج از محل های تحویلی کارفرما ایجاد شده باشد، کارفرما بهای اجاره آنها را که با توافق دو طرف تعیین می شود، برای مدتی که به منظور تکمیل کار در اختیار خواهد داشت به پیمانکار پرداخت می کند.
- ۴۶-۳- کارفرما می تواند ماشین آلات و ابزار و وسایل متعلق به پیمانکار را که در کارگاه موجود است و به تشخیص خود برای اتمام کار مورد نیاز بداند، برای مدت مناسبی که برای جایگزین کردن آنها با ماشین آلات دیگر لازم است در اختیار بگیرد و هزینه اجاره آنها را که با توافق دو طرف تعیین می شود، به حساب طلب پیمانکار منظور نماید. کارفرما نمی تواند بدون موافقت پیمانکار ماشین آلات او را بیش از مدت های تعیین شده در زیر در اجاره خود بگیرد.
- ۴۶-۳-۱- در مورد ماشین آلات ثابت مانند دستگاه مرکزی بتن، کارخانه آسفالت و ماشین آلات خاصی که نام آنها در شرایط خصوصی قرارداد پیش بینی شده است، برابر مدتی که از رابطه زیر به دست می آید، اقدام خواهد شد:

مدت اولیه قرارداد $\times$ ($\frac{\text{مبلغ صورت وضعیت قطعی}}{\text{مبلغ قرارداد}}$) - ۱ + ۳ ماه = مدت اختیار کارفرما برای اجاره

- ۴۶-۳-۲- در مورد سایر ماشین آلات، برابر ده ماه.
- اگر پیمانکار به کارفرما بدهکار باشد، کارفرما به میزان طلب خود، اقلامی از ماشین آلات و ابزار و وسائل پیمانکار را که توسط کارشناس یا کارشناسان منتخب طرفین ارزیابی می شود در اختیار می گیرد و با رعایت قوانین جاری کشور، به تملک قطعی خود در می آورد.
- ۴۶-۴- کارفرما از مصالح و تجهیزات پایکار آنچه طبق مشخصات بوده و برای اجرای قرارداد تهیه شده است قبول می کند و بهای آن را براساس نرخ متعارف روز در تاریخ خرید که مورد توافق دو طرف باشد به حساب طلب پیمانکار منظور می نماید.
- ۴۶-۵- پیمانکار با دریافت ابلاغ فسخ قرارداد، بی درنگ فهرست مصالح و تجهیزات سفارش شده برای اجرای کار را همراه با شرایط خرید آنها برای کارفرما ارسال می نماید. کارفرما تا ۱۰ روز از دریافت فهرست پیشگفته اقلامی از مصالح و تجهیزات سفارش شده را که مورد نیاز تشخیص می دهد به پیمانکار اعلام می نماید تا پیمانکار قرارداد خرید آنها را به کارفرما منتقل نماید. مبالغی که بابت خرید این مصالح و تجهیزات از سوی پیمانکار تادیه شده است، در مقابل تسلیم اسناد و مدارک آن به حساب طلب پیمانکار منظور می گردد و تادیه بقیه بهای خرید و هر نوع تعهد مربوط به آنها به عهده کارفرما خواهد بود.
- ۴۶-۶- هرگاه پیمانکار ظرف دو هفته از تاریخ ابلاغ کارفرما، به منظور توافق در اجرای بندهای ۲-۴۶، ۳-۴۶، ۴-۴۶ حاضر نشود یا توافق بین طرفین حاصل نگردد، کارفرما یک یا چند کارشناس رسمی دادگستری انتخاب می نماید. نظر این کارشناس یا کارشناسان برای طرفین قطعی است و حق الزحمه آنان را کارفرما می پردازد و به حساب بدهی پیمانکار منظور می کند.
- ۴۶-۷- پیمانکار مکلف است که مازاد مصالح و تجهیزات و دیگر تدارکات خود را که در محل های تحویلی کارفرما باقی مانده است، حداکثر ظرف ۳ ماه از تاریخ ابلاغ کارفرما، از محل های یاد شده خارج کند. در غیر اینصورت، کارفرما می تواند برای خارج کردن آنها به هر نحو که مقتضی بداند عمل نماید و هزینه های آن را به حساب بدهکاری های پیمانکار منظور دارد. در این حالت، پیمانکار نمی تواند نسبت به ضرر و زیان وارد شده به اموال و دارایی های خود، دعوایی مطرح نماید.
- ۴۶-۸- از تاریخ ابلاغ فسخ قرارداد تا تاریخی که صورت برداری ها و ارزیابی طبق این ماده پایان می یابد، نصف هزینه های مربوط به نگهداری و حفاظت کارگاه به عهده کارفرما و نصف دیگر به عهده پیمانکار است. این مدت نباید از سه ماه بیشتر شود، در غیر این صورت، هزینه های مربوط به نگهداری و حفاظت کارگاه برای ایام بیش از سه ماه، به عهده کارفرماست.

ماده ۴۷) خاتمه قرارداد

هرگاه پیش از اتمام کارهای موضوع قرارداد (در هر مرحله از مدت انجام قرارداد) کارفرما بدون آنکه تقصیری متوجه پیمانکار باشد، بنا به مصلحت خود یا علل دیگر، تصمیم به خاتمه دادن قرارداد بگیرد، خاتمه قرارداد را با تعیین تاریخ آماده نمودن کارگاه برای تحویل که نباید بیشتر از ۱۵ روز باشد، به پیمانکار ابلاغ می کند، کارفرما کارهایی را که ناتمام ماندن آنها موجب بروز خطر یا زیان مسلم است در این ابلاغ تعیین می کند و مهلت بیشتری به پیمانکار می دهد تا پیمانکار بتواند در آن مهلت، این گونه کارها را تکمیل کند و کارگاه را آماده تحویل نماید.

ماده ۴۸) اقدامات پس از خاتمه دادن قرارداد

الف: کارفرما آن قسمت از کارها را که ناتمام است، طبق مقررات تحویل قطعی و آن قسمت را که پایان یافته است طبق مقررات تعیین شده تحویل موقت می گیرد. اگر معایبی در مورد کارهای ناتمام مشاهده شود، پیمانکار مکلف است، به هزینه خود، در مدت مناسبی که با توافق کارفرما تعیین می شود، رفع عیب نماید و سپس تحویل قطعی دهد در صورتی که پیمانکار در مهلت مقرر رفع نقص نکند، کارفرما می تواند خودش کارهای معیوب را اصلاح و هزینه های مربوطه را به اضافه ۱۵٪ از مطالبات پیمانکار کسر نماید. تا حدی که مورد لزوم و درخواست کارفرماست، پیمانکار باید نقشه ها، کاتالوگها و قراردادهای با پیمانکاران جزء و سایر مدارک اجرای کار را تحویل کارفرما دهد.

- ب : صورت وضعیت کارهای انجام شده، برابر ماده ۳۸ (صورت وضعیت قطعی و تسویه حساب نهایی) تهیه می شود.
- ج : در مورد مصالح و تجهیزات موجود و سفارش شده، به شرح ذیل، اقدام می شود:
- ج۱) مصالح و تجهیزات موجود در کارگاه که طبق مشخصات فنی بوده و برای اجرای موضوع قرارداد تهیه شده است، اندازه گیری و بهای آنها بر اساس نرخ متعارف روز در تاریخ خرید، که مورد توافق دو طرف باشد، در صورت وضعیت قطعی منظور می شود.
- ج۲) پیمانکار با دریافت ابلاغ خاتمه قرارداد، بی درنگ فهرست مصالح و تجهیزات سفارش شده برای اجرای کار را همراه با شرایط خرید آنها برای کارفرما ارسال می نماید. کارفرما تا ده روز از دریافت فهرست پیش گفته، اقلامی از مصالح و تجهیزات سفارش شده را که مورد نیاز تشخیص می دهد به پیمانکار اعلام می نماید تا قرارداد خرید آنها را به کارفرما منتقل نماید مبالغی که بابت خرید این مصالح و تجهیزات از سوی پیمانکار تادیه شده است، در مقابل تسلیم اسناد و مدارک آن به حساب طلب پیمانکار منظور می گردد و تادیه بقیه بهای خرید و هر نوع تعهد مربوط به آنها به عهده کارفرما خواهد بود.
- ج۳) پیمانکار باید بی درنگ پس از دریافت ابلاغ خاتمه قرارداد، تمام قراردادهای خود با پیمانکاران جزء و اشخاص ثالث را خاتمه دهد. خاتمه قراردادهای خرید مصالح و تجهیزاتی که مورد نیاز کارفرما نیست پس از اعلام نظر کارفرما طبق بند ج۲ انجام می شود.
- د : در صورتی که پیمانکار به منظور اجرای موضوع قرارداد، در مقابل اشخاص ثالث تعهداتی کرده است و در اثر خاتمه دادن به قرارداد ملزم به پرداخت هزینه و خسارت هایی به آن اشخاص گردد، این هزینه ها و خسارتهای، پس از رسیدگی و تایید کارفرما، به حساب بستنکاری پیمانکار منظور می شود.
- ه : کارفرما تأسیسات و ساختمان های موقتی را که در کارگاه احداث می شود را با توجه به این که در مالکیت خودش می باشد در اختیار می گیرد. اگر تأسیسات و ساختمان های پیش گفته در خارج از محل های تحویلی کارفرما ایجاد شده باشد، کارفرما بهای اجاره آنها را که با توافق دو طرف تعیین می شود، برای مدتی که به منظور تکمیل کار در اختیار خواهد داشت به پیمانکار پرداخت می کند.
- و : پیمانکار مکلف است که مازاد مصالح و تجهیزات و دیگر تدارکات خود را که در محل های تحویلی کارفرما باقی مانده است، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ کارفرما، از محلهای یاد شده خارج کند در غیر این صورت، کارفرما می تواند برای خارج کردن آنها به هر نحو که مقتضی بداند عمل نماید و هزینه های آن را به حساب بدهی پیمانکار منظور دارد در این صورت، پیمانکار نمی تواند نسبت به ضرر و زیان وارد شده به اموال و داراییهای خود، دعوایی مطرح نماید.
- ز : در مورد تضمین های پیمانکار، به ترتیب زیر عمل می شود.
- ز۱) تضمین انجام تعهدات قرارداد، آزاد می شود، با این تفاوت که آخرین صورت وضعیت موقت موضوع تبصره ۱ ماده ۳۳ (تضمین انجام تعهدات)، حداکثر تا یک ماه پس از تحویل کار اعم از قسمت تحویل موقت شده و تحویل قطعی شده، با احتساب مصالح پایکار تهیه می شود.
- ز۲) تضمین حسن انجام کار مربوط به بخش تحویل موقت شده و بخش تحویل قطعی شده، هر یک جداگانه، آزاد می شود.
- تبصره:** چنانچه حداقل ۷۵٪ از مبلغ در مدت قرارداد سپری شده باشد، پیمانکار هیچگونه ادعایی درخصوص خاتمه قرارداد نخواهد داشت.

ماده (۴۹) تعلیق کار

- ۴۹-۱- کارفرما می تواند در مدت قرارداد، اجرای کار را برای یکبار و حداکثر سه ماه معلق کند، در این صورت باید مراتب را با تعیین تاریخ شروع تعلیق به پیمانکار اطلاع دهد. در مدت تعلیق، پیمانکار مکلف است که تمام کارهای انجام شده، مصالح و تجهیزات پایکار، تأسیسات و ساختمان های موقت را براساس قرارداد به طور شایسته، حفاظت و حراست کند.
- ۴۹-۲- کارفرما هزینه های بالاسری پیمانکار را در دوران تعلیق به میزان تعیین شده در اسناد و مدارک قرارداد به پیمانکار می پردازد. اگر در اسناد و مدارک قرارداد، تعیین هزینه های یاد شده به توافق طرفین در زمان ابلاغ تعلیق موکول شده باشد، کارفرما در مورد میزان آن با پیمانکار توافق می نماید. در صورتیکه در اسناد و مدارک قرارداد، هیچ نوع پیش بینی برای پرداخت هزینه های بالاسری پیمانکار در دوره تعلیق نشده باشد، کارفرما ماهانه مبلغی معادل ۱۰٪ (ده درصد) متوسط کارکرد فرضی ماهانه را به پیمانکار می پردازد اگر به دستور کارفرما، قسمتی از کار متوقف شود، بابت هزینه های پیشگفته در مدت تعلیق، ماهانه مبلغی معادل ۱۰٪ (ده درصد) متوسط کارکرد فرضی ماهانه، به تناسب مبلغ کار متوقف شده به پیمانکار پرداخت می شود. برای تعیین هزینه تعلیق، کسر ماه به تناسب محاسبه می شود.
- تبصره:** در صورتی که پیش از آغاز عملیات موضوع قرارداد، تعلیق قرارداد از سوی کارفرما ابلاغ شود، ۸۰٪ (هشتاد درصد) هزینه تعلیق محاسبه شده طبق این بند، به پیمانکار پرداخت می شود.
- ۴۹-۳- کارفرما و پیمانکار در مورد ماشین آلاتی که پیمانکار مایل است در مدت تعلیق از کارگاه خارج نماید، بدون پرداخت هیچ نوع هزینه ای، توافق می کنند. اجاره مربوط به دوران توقف آن تعداد از ماشین آلات که در کارگاه باقی می ماند، براساس توافق طرفین به پیمانکار پرداخت می شود.
- ۴۹-۴- در صورتی که تعلیق بیش از سه ماه ضروری باشد، کارفرما می تواند با موافقت پیمانکار، مدت تعلیق را برای یکبار و حداکثر سه ماه با شرایط پیشگفته افزایش دهد. در صورت عدم موافقت پیمانکار با تعلیق بیش از سه ماه، قرارداد خاتمه یافته و طبق ماده ۴۷ (خاتمه قرارداد) عمل می شود.
- ۴۹-۵- هر گاه عوامل موجب تعلیق کار بر طرف شود، کارفرما با تعیین مهلتی برای پیمانکار به منظور آماده نمودن کارگاه، تاریخ شروع مجدد کار را به پیمانکار ابلاغ می کند.

ماده ۵۰) هزینه تسریع کار، خسارت تأخیر کار

- ۵۰-۱- اگر در مقابل اتمام پیش از موعد کار، در اسناد و مدارک قرارداد پرداخت هزینه تسریع کار به پیمانکار، پیش بینی شده باشد و پیمانکار پیش از سپری شدن مدت قرارداد، عملیات موضوع قرارداد را تکمیل کند و آماده تحویل نماید پیمانکار محق به دریافت هزینه تسریع طبق شرایط پیش بینی شده می باشد.
- ۵۰-۲- در پایان کار در صورتی که مدت انجام کار بیش از مدت اولیه قرارداد به علاوه مدت های تمدید شده قرارداد باشد دستگاه نظارت با رعایت ماده ۳۰ (تغییر مدت قرارداد) و رسیدگی به دلایل پیمانکار مدت تأخیر غیر مجاز پیمانکار را تعیین می کند تا پس از تصویب کارفرما، به شرح زیر ملاک محاسبه خسارت تأخیر قرار گیرد:
- ۵۰-۲-۱- هرگاه جمع مدت تأخیر غیرمجاز از یک دهم مدت قرارداد بیشتر نشود، برای هر روز تأخیر یک دو هزارم مبلغ باقی مانده کار که در اجرای آن تأخیر شده است.
- ۵۰-۲-۲- هرگاه جمع مدت تأخیر غیر مجاز از یک دهم مدت قرارداد بیشتر شود تا یک دهم مدت قرارداد طبق بند ۱-۲-۵۰ و ۵۰ برای مازاد بر آن تا یک چهارم مدت قرارداد برای هر روز تأخیر یک هزارم مبلغ باقیمانده کار که در اجرای آن تأخیر شده است.
- ۵۰-۲-۳- هرگاه جمع مدت تأخیر غیر مجاز از یک چهارم مدت قرارداد بیشتر شود ولی قرارداد ادامه یابد، مجموع خسارت های تأخیر قابل دریافت از پیمانکار نمی تواند از جمع خسارت محاسبه شده بر پایه بند ۲-۲-۵۰ بیشتر شود و مدت اضافه بر یک چهارم مدت قرارداد برای ادامه و انجام کار بدون دریافت خسارت منظور می شود.
- ۵۰-۲-۴- مبلغ باقیمانده کار که در اجرای آن تأخیر شده است، عبارت است از مبلغ قرارداد، منهای مبلغ صورت وضعیت مربوط به کارهای انجام یافته تا آخرین روز مدت قرارداد.
- ۵۰-۲-۵- در صورتی که قرارداد، طبق ماده ۴۴ (موارد فسخ قرارداد) فسخ گردد یا طبق ماده ۴۷ (خاتمه قرارداد) به قرارداد خاتمه داده شود، تأخیر کار نسبت به برنامه زمانی تفصیلی با رعایت ماده ۳۰ (تغییر مدت قرارداد) بررسی شده میزان مجاز و غیرمجاز آن تعیین می شود. بابت تأخیر غیرمجاز پیمانکار، طبق مفاد این بند، پرداخت خسارت تأخیر به پیمانکار تعلق می گیرد. در این حالت، مبلغ باقیمانده کار که در اجرای آن تأخیر شده است، عبارت است از مبلغ کارهایی که طبق برنامه زمانی تفصیلی و با در نظر گرفتن تأخیر مجاز پیمانکار باید تا تاریخ فسخ یا خاتمه قرارداد انجام می شد، منهای مبلغ کار انجام شده.
- ۵۰-۲-۶- در مواردی که اخذ خسارت تأخیر بیش از ارقام درج شده در این ماده ضروری باشد و در اسناد و مدارک قرارداد، میزان آن پیش بینی شده باشد، خسارت تأخیر را براساس آن محاسبه می کنند.

ماده ۵۱) تسویه حساب

- ۵۱-۱- هرگاه براساس صورت حساب نهایی که به شرح ماده ۳۸ (صورت وضعیت قطعی و تسویه حساب نهایی) تهیه شده است، پیمانکار بستنکار شود، طلب او حداکثر در مدت یک ماه از تاریخ امضای صورت حساب نهایی یا اعلام کارفرما پرداخت می گردد و به غیر از نصف تضمین حسن انجام کار، که تا تحویل قطعی باید نزد کارفرما باقی بماند، دیگر تضمین های پیمانکار، از هر نوع که باشد، بی درنگ آزاد می شود.
- ۵۱-۲- هرگاه براساس صورت حساب نهایی، پیمانکار بدهکار شود، مکلف است که در مدت یک ماه از تاریخ انقضای صورت حساب نهایی یا اعلام کارفرما، به شرح بالا طلب کارفرما را بپردازد و اگر از این پرداخت استنکاف ورزد یا تاخیر نماید، کارفرما حق دارد، بدون انجام تشریفات قضایی، طلب خود را از محل سپرده ها و تضمین های پیمانکار (در صورتی که طبق ماده ۴۵ ضبط نشده باشد)، وصول نماید و اگر مبالغ این تضمین ها تکافو ننماید، با رعایت قوانین جاری کشور از دیگر دارایی های او وصول کند.
- هرگاه پیمانکار در مهلت مقرر در بالا، طلب کارفرما را پرداخت کند، به غیر از نصف کسور تضمین حسن انجام کار، که تا تحویل قطعی نزد کارفرما باقی می ماند، بقیه ضمانت نامه ها و سپرده های او مشروط به اینکه محل و تجهیز کارگاه در اختیار را با تخلیه و تحویل داده باشد به هر عنوان که باشد بی درنگ آزاد می شود. بدیهی است کارفرما اختیار دارد تا زمان تخلیه و تحویل ساختمان، کانکس و به طور کلی محل هایی را که پیمانکار جهت تجهیز کارگاه در اختیار گرفته از آزادسازی ضمانت نامه انجام تعهدات قرارداد خودداری نماید.

ماده ۵۲) حل اختلاف

رسیدگی و اتخاذ تصمیم درخصوص هرگونه اختلاف یا ادعایی که ناشی از اجرا و یا تفسیر این قرارداد و یا هر موضوع مربوط به آن ناشی شود، چنانچه طرفین نتوانند موضوع اختلاف را از راه توافق رفع نمایند در صلاحیت مراجع قضایی شهرستان مبارکه (اعم از دادگستری و شورای حل اختلاف) می باشد طرفین ملزم می باشند که تا زمان حل اختلاف تعهداتی را که به موجب این قرارداد برعهده دارند اجرا نمایند.

ماده ۵۳) زبان قرارداد

این قرارداد به زبان فارسی تنظیم شده است.
نقشه ها، مشخصات فنی، کتابچه های راهنما و هرگونه داده های فنی دیگر حسب مورد به زبان فارسی و انگلیسی خواهد بود.
کلیه مکاتبات، اخطارها، ابلاغیه های حقوقی و همچنین امور عادی قراردادی به زبان فارسی خواهد بود.

قوانین و مقررات حاکم بر قراردادها منحصراً قوانین و مقررات کشور جمهوری اسلامی ایران است.